

SAMEN WERKT

JAARVERSLAG 2017

DURA VERMEER

Waarmaken van ambities

JAARVERSLAG

2017

INHOUD

3	Voorwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur
4	Kerncijfers
5	Dura Vermeer in het kort
6	Organogram
8	Bestuur Dura Vermeer Groep NV
10	Verslag van de Raad van Bestuur
19	JAARREKENING
20	Geconsolideerde balans
21	Geconsolideerde winst- en verliesrekening
22	Geconsolideerd kasstroomoverzicht
23	Geconsolideerd overzicht totaalresultaat
25	TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING
36	Toelichting op de geconsolideerde balans
45	Toelichting op geconsolideerde winst- en verliesrekening
47	Enkelvoudige balans
48	Enkelvoudige winst- en verliesrekening
49	Grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening
50	Toelichting op de enkelvoudige balans en winst- en verliesrekening
55	OVERIGE GEGEVENS
56	WINSTBESTEMMING

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VAN BESTUUR

De bouwsector kende in 2017 een jaar van groei. Dura Vermeer profiteerde daarvan en maakte in alle opzichten een sprong vooruit. De stijging van de bedrijfsopbrengsten en het resultaat in combinatie met de voortgang op de ingezette strategische koers gaven niet alleen meer werkplezier, maar creëerde ook ruimte voor additionele investeringen. Niet alleen in projecten en onze organisatie, maar juist ook in de voor ons uitermate belangrijke thema's veiligheid, duurzaamheid, digitalisering en innovatie.

Het verder verhogen van het veiligheidsbewustzijn heeft onverminderd veel aandacht gekregen in het afgelopen jaar. Zo hebben wij geïnvesteerd in een nieuwe veiligheidscampagne 'Zien - Handelen - Leren'. Deze legt de nadruk op proactief handelen en de verhoging van de veiligheidscultuur. Daarnaast hebben we op de thema's duurzaamheid en innovatie een veelheid aan activiteiten ontplooid, waaronder het aangaan van de Green Deal Dutch Windwheel - de ontwikkeling en realisatie van een iconisch gebouw met als uitgangspunt duurzame energieproductie, innovatie en circulariteit. Ook is veel energie en tijd besteed aan het thema digitalisering. Het gaat dan niet alleen om het verder uitbouwen van onze koploperspositie voor wat betreft BIM, maar ook om digitalisering in brede zin, door de toepassing van data in onze processen en producten om onze klanten optimaal te kunnen blijven bedienen.

In 2017 stegen de bedrijfsopbrengsten tot € 1,2 miljard en het resultaat vóór belastingen tot € 22,6 miljoen. Het brutoresultaat kwam daarmee uit op 2% van de bedrijfsopbrengsten. Waar de bijdrage aan de groei van het resultaat bij Dura Vermeer met name haar oorsprong vond in de woningbouwactiviteiten, zagen we in 2017 ook de infrastructuur aantrekken.

De groei van het marktvolume leidde ertoe dat Dura Vermeer selectiever kon inschrijven op projecten. Het hanteren van een selectief beleid in combinatie met een scherpe focus op het verbeteren van het werkenresultaat hebben geresulteerd in een positieve ontwikkeling van de marge.

Ook de aanpassing van de organisatiestructuur bij de Divisie Infra als reactie op de ontwikkeling naar multidisciplinaire uitvragen heeft een bijdrage geleverd. De nieuwe organisatie is gebaseerd op het uitgangspunt dat de klant en niet de vakdiscipline centraal wordt gesteld.

Er is dus duidelijk sprake van een nieuw perspectief, maar we hebben onze strategische ambities en doelstellingen nog niet bereikt. Het huidige rendement staat nog niet in verhouding tot de risico's die we lopen en de grote inspanningen die we leveren om projecten te realiseren. Onze aandacht blijft gericht op de wensen van onze opdrachtgevers door het verbreden van onze propositie, het versterken van de organisatie, het continue innoveren en het beheersen van de risico's. Het komende jaar streven wij naar een brutomarge van 2,5% tot 3,0% van de bedrijfsopbrengsten. We willen niet alleen een plek in de top 3 van de meest innovatieve bedrijven in de bouw, maar we willen ook één van de meest succesvolle bedrijven in de branche zijn.

We kijken met vertrouwen vooruit. We zijn 2018 zeer goed gestart met het tekenen van het contract voor de bouw van het kantoor van het Europees Medicijn Agentschap (EMA) in Amsterdam en de voorlopige gunning van de uitbreiding van de A16 aan de noord-oostrand van Rotterdam.

We zien dat, hoewel projecten steeds vaker complexer worden en ons voor grote uitdagingen stellen, we als Dura Vermeer steeds weer in staat blijken om oplossingen te bedenken die bij de opgave passen. Wij danken iedereen die hieraan heeft bijgedragen met zijn of haar expertise, creativiteit en vakmanschap. Daarnaast danken wij onze opdrachtgevers en partners voor hun steun en vertrouwen.

Rotterdam, 20 maart 2018

Job Dura
Voorzitter Raad van Bestuur
Dura Vermeer Groep NV

KERNCIJFERS

Bedragen in miljoenen euro's	2017	2016	2015	2014	2013
Bedrijfsopbrengsten en werkvoorraad					
Bedrijfsopbrengsten	1.183	1.145	1.052	1.004	1.033
Werkvoorraad *	1.846	1.631	1.466	1.358	1.433
Resultaat en vermogen					
Bedrijfsresultaat inclusief resultaat deelnemingen vóór afschrijvingen en incidentele baten en lasten (EBITDA)	33,7	25,1	16,8	10,4	13,7
Resultaat inclusief resultaat deelnemingen, vóór interest, belastingen en incidentele baten en lasten (EBIT)	23,1	14,7	7,2	0,8	3,8
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening inclusief resultaat deelnemingen na belastingen	17,1	11,6	5,7	1,1	3,1
Incidentele baten en lasten na belastingen	-	-2,5	-2,1	-8,6	-8,6
Resultaat na belastingen	17,1	9,1	3,6	-7,5	-5,5
Afschrijvingen materiële vaste activa	10,4	10,1	9,6	8,6	9,1
Afschrijvingen immateriële vaste activa	0,2	0,2	-	2,8	0,8
Netto investeringen	9,0	12,7	6,0	6,0	9,7
Netto financieringspositie **	45,9	40,1	49,6	41,3	66,1
Eigen vermogen	128,9	114,5	105,3	101,7	126,7
Totaal vermogen	409,9	406,3	388,1	429,3	442,5
Ratio's					
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening inclusief resultaat deelnemingen na belastingen als percentage van de bedrijfsopbrengsten	1,44%	1,01%	0,53%	0,11%	0,30%
Resultaat na belastingen als percentage van het gemiddeld eigen vermogen	14,1%	8,3%	3,5%	-6,5%	-4,2%
Current ratio	1,16	1,10	1,07	1,05	1,23
Solvabiliteit op basis van eigen vermogen	31,4%	28,2%	27,1%	23,7%	28,6%
Personeelsbezetting					
Gemiddeld aantal werknemers	2.515	2.423	2.398	2.393	2.478

* Werkvoorraad betreft het nog niet uitgevoerde deel van de opdrachtwaarden van de projecten die op balansdatum in uitvoering zijn, verhoogd met nieuwe werken waarvan de doorgang met een grote mate van zekerheid vaststaat.

** Liquide middelen minus rentedragende schulden.

DURA VERMEER IN HET KORT

Dura Vermeer is een landelijk opererend bouwconcern. Met een omzet van bijna € 1,2 miljard en circa 2.500 medewerkers behoort Dura Vermeer tot de top van de Nederlandse bouwmarkt. Wij zijn actief in de marktsegmenten woningbouw, utiliteitsbouw, industriebouw, infrastructuur en rail. Onze kernactiviteiten zijn eigen ontwikkeling en realisatie van nieuwbouwprojecten, onderhoud en renovatie, service- en mutatie-onderhoud en advies en engineering. Onze ambitie is een plek in de top drie van vernieuwers en meest succesvolle bedrijven in de bouwbranche.

DURA VERMEER GROEP NV

DURA VERMEER TECHNIEK & INNOVATIE

Showroom BV
Minderheidsdeelnemingen

DURA VERMEER DIVISIE INFRA

Dura Vermeer Infra
Regionale Projecten BV
Dura Vermeer Infra
Regio Noord West
Dura Vermeer Infra
Regio Oost
Dura Vermeer Infra
Regio Zuid West

Dura Vermeer Infra
Landelijke Projecten BV

Dura Vermeer Infra
Participaties BV
Dura Vermeer
Gebiedsontwikkeling Infra BV
Dura Vermeer Infra Milieu BV
Dura Vermeer Reststoffen

Dura Vermeer Railinfra BV
ASSET Rail BV
Saferail BV

DURA VERMEER DIVISIE BOUW & VASTGOED

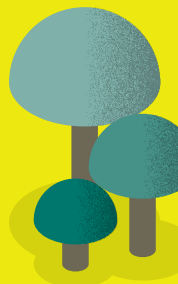
NIEUWBOUW EN ONTWIKKELING
Dura Vermeer Bouw
Hengelo BV

Dura Vermeer Bouw
Midden West BV

Dura Vermeer Bouw
Zuid BV

Dura Vermeer Bouw
Zuid West BV

Dura Vermeer
Vastgoed BV

ER

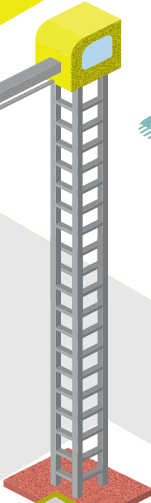
DURA VERMEER ADVIES & DIENSTEN

Advin BV
Archicom BV

DURA VERMEER FACILITAIRE BEDRIJVEN

Dura Vermeer
Autobeheer BV
Dura Vermeer
Materieelservice BV
Dura Vermeer
MaterieelDienst Infra BV
Dura Vermeer
Onroerend Goed BV

ONDERHOUD EN RENOVATIE
Dura Vermeer Bouw Heyma BV
Dura Vermeer
Onderhoud en Renovatie Hengelo BV
Dura Vermeer
Onderhoud en Renovatie Zuid BV
Dura Vermeer
Onderhoud en Renovatie
Midden West BV
SERVICE EN MUTATIE
Dura Vermeer Vastgoed Service BV

BESTUUR DURA VERMEER GROEP NV

Raad van Commissarissen

J.M.A. van der Lof MBA, voorzitter (vanaf mei 2017)

M.W. van Sluis RA, vicevoorzitter

drs. P.S. Overmars

B. Vree (vanaf september 2017)

ing. D. van Well

M.E. van Lier Lels (adviseur)

Raad van Bestuur

drs. J. Dura MRE, voorzitter

L.H. Barg RA, CFO

ir. R.P.C. Dielwart

ir. T. Winter

Concernstafdirectie

J.T. Aalbers, ICT

drs. A.A. Boot, Human Resources

G.B. Metselaar, Corporate Communicatie

mr. T. Wilmink, Juridische Zaken

drs. H.G. Wisman RA, Financiën

8

Divisiedirectie Bouw en Vastgoed

ir. R.P.C. Dielwart, voorzitter

M.A. ter Hark RA

ing. A. Köster

drs. P.C.M. Krop MRE MRICS

Divisiedirectie Infra

ir. T. Winter, voorzitter

drs. J. Dijkstra RA

Directie Advies en Diensten

J.W. van Holst a.i.

Divisiedirectie Techniek & Innovatie

drs. H.G. Wisman RA

Directie Facilitaire Bedrijven

ir. E.J. Peters

(situatie per 20 maart 2018)

VERSLAG VAN DE RAAD VAN BESTUUR

Graag bieden wij u hierbij de jaarstukken met daarin opgenomen de jaarrekening over het boekjaar 2017 van Dura Vermeer Groep NV aan.

Algemeen

De bouwsector is in 2017 met 5% gegroeid en is daarmee harder gegroeid dan de algemene economie (3%). Er is sprake van een toenemende vraag naar huur- en koopwoningen en utiliteitsgebouwen. De sterke groei in de bouw stuwt ook de infraproductie. Zo vraagt de aanleg van nieuwe woonwijken, bedrijfspanden en -terreinen ook om nieuwe toegangswegen en bestrating. De infrastructuurmarkt begint overigens over de hele linie op stoom te raken. Nadat eerder al grote opdrachtgevers als Rijkswaterstaat, ProRail en provincies het voortouw namen, investeren ook de gemeenten weer meer. Dit wordt nog eens versterkt doordat het kabinet Rutte III tot en met 2020 € 2 miljard extra ter beschikking stelt voor een inhaalslag op het gebied van infrastructuur. Dit betekent extra middelen voor grote projecten, zoals de aanleg van nieuwe snelwegen en openbaar vervoer verbindingen.

Dura Vermeer ziet vorengaande terug in een groei van de bedrijfsopbrengsten met 3%, een hoger nettoresultaat (+87%) en een flinke toename van de orderportefeuille (13%).

Bouw en Vastgoed

De aanhoudende vraag naar nieuwbouwwoningen leidde tot toenemende concurrentie bij de verwerving van nieuwe ontwikkellocaties. Om deze concurrentie beter aan te kunnen, heeft de Divisie Bouw en Vastgoed haar organisatie op het gebied van marktonderzoek, ontwerp, projectontwikkeling en tendermanagement aangepast. Daarnaast hield de divisie vast aan een selectief beleid aangaande bouwtenoers en investeerde zij verder in digitalisering (BIM), klantrelatie en contractmanagement. Ook investeerde de divisie in inkoopactiviteiten, slimme ketensamenwerking en in alternatieve bouwmethodes zoals een tunnelbekisting voor grotere series van woningen, in antwoord op de toenemende schaarste van personeel en het toenemende tekort aan materiaal. Om de kennis binnen de divisie verder te ontsluiten, transformeert de Divisie Bouw en Vastgoed in 2018 haar organisatie naar een netwerkorganisatie.

Woningbouw

De grote vraag naar woningen heeft geleid tot een

toename van het aantal opgeleverde woningen bij de Divisie Bouw en Vastgoed van 2.205 woningen in 2016 naar 2.257 opgeleverde woningen gedurende het verslagjaar. Ook het aantal verkochte woningen uit eigen ontwikkelactiviteiten nam toe van 938 tot 1.183 en zit daarmee boven het niveau van voor de crisis. Van belang daarbij is het verkrijgen van goede grondposities. Naast de (verdere) ontwikkeling van eigen grondposities werkte Dura Vermeer succesvol samen met woningcorporaties, ontwikkelaars en beleggers aan de realisatie van grondgebonden woningen en appartementen in een groot deel van Nederland.

De gemiddelde vrij-op-naam-prijs van een door Dura Vermeer gebouwde woning bedroeg € 325.000 in vergelijking met € 318.000 in 2016. De marges in het woningbouwsegment verbeterden, mede als gevolg van gestegen huizenprijzen, efficiënter werken en een verhoogde focus op klantgerichtheid.

Mede dankzij investeringen in locaties (Rijswijk, IJmuiden, Amsterdam, Hoofddorp, Almere en Rotterdam) ten tijde van de crisis heeft Dura Vermeer haar plek weten te behouden in de lijst van grotere woningontwikkelaars in Nederland. Om deze stijgende lijn vast te houden verwierf de Divisie Bouw en Vastgoed in 2017 onder meer in Hoofddorp en Rijswijk koopwoningposities en nam zij eerder aangekochte grondvoorraden in Rotterdam en Dordrecht weer in ontwikkeling.

Utiliteitsbouw

Dura Vermeer zag in 2017 de markt voor utiliteitsbouw aantrekken onder invloed van een groeiende economie, investeringen door het bedrijfsleven en een verbeterd producentenvertrouwen. De ingezette strategie van focus op eigen ontwikkelactiviteiten en Design & Build-projecten leidde onder meer tot het verkrijgen van de opdracht voor de bouw van het Unilever Food Global Innovation Center in Wageningen en het AFAS Experience Center in Leusden.

Het afgelopen jaar werden een tweetal functie-specifieke utiliteitsbouwprojecten opgeleverd, het AM Datacenter in Amsterdam en de nieuwbouw voor biotechnologiebedrijf Genmab in Utrecht. In commercieel vastgoed realiseerde Dura Vermeer 140.023 m² kantoor-, winkel- en bedrijfsruimten ten opzichte van 170.837 m² in 2016. Hiervan kwam 11.250 m² uit eigen ontwikkelactiviteiten ten opzichte van 37.385 m² in 2016.

Onderhoud en renovatie

Dura Vermeer pakte het afgelopen jaar door op de markt voor onderhoud en renovatie van de bestaande woningvoorraad. Dit resulteerde in veel nieuwe

projecten voor verduurzaming van woningen conform het Nul-op-de-Meter concept onder meer in opdracht van woningcorporaties als Lefier, Woonwaard, Portaal, Eigen Haard en Goede Woning. Doordat woningcorporaties een voorkeur hebben voor renovatie in bewoonde staat, investeerde Dura Vermeer in klantgericht werken, technologische vernieuwingen en industriële oplossingen. Dit resulteerde onder meer in het concept 'Blokje-Om', de plaatsing van prefab badkamers en kant- en-klare energie- en klimaatmodules.

Ook in de markt voor onderhoud en renovatie van utiliteitsgebouwen groeide Dura Vermeer verder. Een aantal aansprekende projecten werd opgeleverd zoals de renovatie van het Hofpleintheater en het Zadkine College in Rotterdam. Tevens renoveert en vernieuwt Dura Vermeer de KPN-toren op de Kop van Zuid in Rotterdam tot het nieuwe hoofdkantoor van het telecombedrijf.

Dura Vermeer speelde ook in deze markt in op de behoefte aan verduurzaming en circulair bouwen bij opdrachtgevers, onder meer door te investeren in kennis, partnerships en technologische innovaties.

Transformatie van vastgoed

In Nederland staan een tal van kantoren, winkels en maatschappelijk vastgoed leeg. De leegstand in combinatie met de grote behoefte aan extra woonruimte leidt tot een impuls van de transformatie markt. Dura Vermeer heeft besloten meer accent te leggen op deze markt. Niet alleen door in opdracht transformaties uit te voeren, maar ook door eigen vastgoedposities in te nemen.

Infrastructuur

Omdat steeds meer projecten multidisciplinair worden ingericht, heeft de Divisie Infra in het eerste kwartaal van 2017 haar organisatiestructuur aangepast. Uitgangspunt van de aanpassing is dat de klant en niet de vakdiscipline centraal staat. De nieuwe organisatie bestaat uit vier businessunits: Regionale Projecten, Landelijke Projecten, Participaties en Railinfra. De wegebouwactiviteiten zijn samengevoegd met de beton- en waterbouwactiviteiten. Landelijke en regionale klanten wordt een one-stop shopping concept aangeboden met één aanspreekpunt voor alle vragen.

Naast een groei in marktvolume, is ook sprake van een kwalitatieve groei. Opdrachtgevers breiden hun Design & Construct uitraag steeds vaker uit met een (meerjarige) onderhoudscomponent. Een positieve ontwikkeling die bijdraagt aan meer duurzame oplossingen. Een andere goede ontwikkeling is dat nagenoeg alle uitvragen van opdrachtgevers EMVI-gedreven zijn.

Deze ontwikkeling was al gaande bij Rijkswaterstaat, ProRail en provincies, maar vindt inmiddels ook steeds vaker plaats bij lagere overheden. Tot slot zien we het prijsniveau van projecten weer langzaam verbeteren.

De groei van het marktvolume heeft ertoe geleid dat de Divisie Infra selectiever heeft kunnen inschrijven op projecten. De focus is daarbij gelegd op die projecten die het beste passen bij de gekozen strategie en marktsegmenten. Bij nagenoeg gelijkblijvende bedrijfsopbrengsten zag de Divisie Infra daardoor haar resultaat in 2017 sterk verbeteren. Aandachtspunt blijft de hoogte van de tenderkosten. Dura Vermeer pleit voor een andere aanpak, die ook maatschappelijk meer wenselijk is.

De Divisie Infra profiteerde in 2017 ook van de aantrekkende woningbouwmarkt, wat leidde tot een toename van projecten gericht op het bouw- en woonrijp maken van bouwlocaties. Daarnaast resulteerden investeringen van private partijen in grond- en asfaltwerkzaamheden op en rondom bedrijventerreinen in meer opdrachten. Hoewel de totale productie van asfalt in de markt enigszins is gedaald, bleef het aandeel van Dura Vermeer stabiel. In 2017 werd circa 900.000 ton asfalt geproduceerd, nagenoeg gelijk aan 2016.

Dura Vermeer zag in het heavy rail infra marktsegment (trein) een continue stroom aan nieuwbouw- en wijzigingsprojecten - van voornamelijk spoorbeheerder ProRail - en wist een deel van deze projecten naar zich toe te halen. Ook voor vervangings- en onderhoudsprojecten wist Dura Vermeer haar orderportefeuille te laten groeien. In de markt voor lightrail (tram en metro) richtte Dura Vermeer zich op projecten met gunning op waarde. Om hierop goed in te spelen werd het afgelopen jaar geïnvesteerd in de organisatie met een nieuwe structuur en ook nieuwe bemensing. ASSET Rail (spooronderhoud) verdubbelde in het verslagjaar zijn marktaandeel met de verwerving van twee nieuwe prestatiegerichte onderhoudsgebieden, te weten Drenthe en De Peel. Saferail (werkplekbeveiliging) lifte mee op de groei van de projecten van Dura Vermeer Railinfra.

De Divisie Infra heeft in 2017 een groot aantal projecten in uitvoering genomen op het gebied van mobiliteit, energie en water. Dura Vermeer was betrokken bij de aanleg of reconstructie van meerdere start- en landingsbanen, waaronder Lelystad Airport, Maas-tricht Aachen Airport en Rotterdam The Hague Airport. Daarnaast werden projecten verworven als de ombouw van de N244-N246 voor de Provincie Noord-Holland, de reconstructie van de Amstelveenseweg voor de gemeente Amsterdam en de capaciteitsver-

groting van het spoortraject tussen Naarden en Bussum voor ProRail. Tot slot is gestart met de aanleg van een 380 kV onderstation in Vierverlaten voor Tennet en de uitvoering van het hoogwaterbeschermingsproject Ooijen-Wanssum.

Technisch advies

In de markt voor advies- en ingenieursdiensten profiteerde Advin in de segmenten Infrastructuur en Gebied en Gebouwen van de groeiende vraag naar advisering over mobiliteitsvraagstukken en verduurzamingsvraagstukken onder opdrachtgevers. Ook de markt voor logistiek en productie liet een opwaartse lijn zien. Uitzondering hierop vormde het marktsegment Industrie dat evenals de industriemarkt last bleef houden van uitblijvende investeringen als gevolg van de mondiale teruggang in deze markt.

Eind 2017 is besloten om alle ontwerpknis van Advin op het gebied van infrastructuur binnen de Divisie Infra van Dura Vermeer te concentreren. Besloten is om het overgebleven deel van Advin te verkopen. De verwachting is dat de verkoop in het voorjaar van 2018 zal zijn afgerond.

Personeel en Organisatie

Het gemiddelde personeelsbestand (FTE) bedroeg in 2017 2.515 in vergelijking met 2.423 in 2016. Met de arbeidscampagne 'Maar wat kan jij?' zijn een tal van professionals alsmede jong talent aangetrokken, die Dura Vermeer als nieuwe werkgever kiezen. Gedurende het verslagjaar zijn 305 nieuwe medewerkers aange-trokken.

Het vrouwennetwerk van Dura Vermeer, EVA, heeft ook in 2017 een belangrijke bijdrage geleverd aan het invullen van de ambitie van Dura Vermeer om meer vrouwen op managementniveau en/of lijnfuncties te behouden en aan te trekken en daarnaast het aandeel vrouwelijke topprofessionals te vergroten. Onder leiding van het EVA-bestuur werden gedurende het jaar diverse activiteiten ondernomen om genoemde doelstellingen te bereiken. Met het organiseren van bijeenkomsten, het verzamelen en monitoren van data en statistieken (ambities, doorstromingswensen, uitdagingen van vrouwen) en het inspireren en oplei-den van EVA-vrouwen wordt aan de realisering van deze ambitie gewerkt. Ook de Raad van Commissarissen staat achter dit initiatief. Dura Vermeer heeft overigens geen specifiek beleid met betrekking tot een minimaal wenselijke verdeling man/vrouw in de RvB en RvC. In de toekomstige benoeming van leden van de RvB en RvC zal Dura Vermeer zich richten op de onderlinge toegevoegde waarde van personen ten opzichte van elkaar, waarvan diversiteit een belangrijk onderdeel vormt.

De beloning van de leden van de Raad van Bestuur bestaat uit een vast jaarsalaris en een variabele beloning welke afhankelijk is van enerzijds het resultaat van de onderneming in haar geheel en anderzijds van het behalen van de individueel vastgestelde doelstellingen. De beloning van de Raad van Commissarissen is vast en onafhankelijk van de resultaten van de onderneming en wordt vooraf vastgesteld door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Maatschappelijk verantwoord ondernemen vormt een integraal onderdeel van onze activiteiten. We zijn ons ervan bewust dat elke ontplooiing van bouwactiviteit effect heeft op de mens, het milieu en onze omgeving. Ons MVO- en duurzaamheidsbeleid omvat doelstellingen gericht op onze medewerkers (veiligheid, integriteit, ziekteverzuim, opleiding en stage), op het milieu (CO₂-uitstoot en afval) en ons rendement (klanttevredenheid, innovatief vermogen en ketensamenwerking).

Veiligheid

Het verder verhogen van veiligheidsbewustzijn heeft onverminderd veel aandacht gehad in het afgelopen jaar. De in 2017 geïntroduceerde veiligheidscampagne en -training: 'Zien - Handelen - Leren' legt de nadruk op proactief handelen en de veiligheidscultuur. De eerste resultaten zijn zeer positief. We zien dat het gedrag veranderd, met als belangrijkste resultaat dat de Divisie Infra in 2017 trede 4 van de Veiligheids-ladder behaalde. In 2018 wordt de campagne voortgezet. Divisie Bouw en Vastgoed laat zich in 2018 ook extern toetsen voor de Veiligheidsladder.

Daarnaast wordt een Uniforme Poortinstructie ingevoerd, waarmee Dura Vermeer de veiligheidsinstructies bij het betreden van bouwplaatsen standaardiseert. Deze maatregel vloeit voort uit de Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCvIdB) welke Dura Vermeer onderschrijft. Tot slot heeft Dura Vermeer in 2017 de reikwijdte van de IF-rate geharmoniseerd met de VCA-systematiek. Waardoor niet alleen de ongeval-len van onze eigen medewerkers, maar ook die van ingehuurd medewerkers worden geregistreerd. De IF-rate over 2017 is 4,1.

Integriteit

Dura Vermeer heeft in 2017 diverse acties ondernomen om haar integriteitsbeleid verder uit te dragen en te borgen. Er is onder meer een online-training integer handelen ontwikkeld voor zowel kantoor- als bouw-plaats-medewerkers. Deze training maakt tevens deel uit van het onboarding proces voor nieuwe medewerkers. Tevens is besloten de drempel voor het melden van mogelijke misstanden te verlagen door een systeem in gebruik te nemen waarbij zowel medewer-

kers als derden anoniem melding kunnen doen. Tot op heden dienden misstanden gemeld te worden bij de compliance officer.

CO₂-uitstoot en afval

Op specifieke projecten hebben slimme bouwlogistieke oplossingen geleid tot wel 50% reductie van bouwverkeer en CO₂-uitstoot. De aandacht voor mobiliteit en logistiek leidt ook tot vermindering van directe lokale overlast (geluid en fijnstof) en verhoogde veiligheid. De CO₂-uitstoot van onze kantoren en het leasewagenpark is in 2017 stabiel (laag) gebleven. Een verdere daling is de ambitie, onder andere door concentratie van kantoorfuncties in moderne energiezuinige verzamelkantoren. Met 90% aan de bron gescheiden afval zijn we niet ontevreden, maar is er ook nog ruimte voor verbetering. Dat lukt door meer focus te leggen op het meten en nog alerter te zijn op het wel of niet scheiden van afval.

Klanttevredenheid

Dura Vermeer is trots op de hoge mate van tevredenheid van onze klanten. Wij onderscheiden ons met name op de aspecten betrouwbaarheid, kwaliteit en veiligheid.

Innovaties

De oprichting van de Divisie Innovatie en Techniek in 2016 heeft in 2017 een extra dimensie gekregen door de aanstelling van een innovatieraad. De raad, bestaande uit vertegenwoordigers van de Groep en de Divisies Bouw en Vastgoed, Infra en Facilitaire Bedrijven, heeft als doel het aanjagen, versnellen en verankeren van innovatie binnen Dura Vermeer. De raad treedt ook op als klankbord en adviseur van de organisatie. Met de oprichting van een innovatieraad heeft Dura Vermeer een belangrijk instrument om haar doel te realiseren: een vernieuwende bouwer die door effectieve innovatie doorlopend een voorsprong heeft in de markt en waarde toevoegt op functionaliteit, prijs, maatschappelijke verantwoordelijkheid en duurzaamheid voor medewerkers en klanten.

Duurzame initiatieven

Dura Vermeer heeft in het verslagjaar geparticipeerd in nieuwe ketensamenwerkingen, waaronder drie Green Deals: Green Deal Dutch Windwheel, Green Deal Duurzaam GWW en Green Deal Bouwlogistiek.

De Green Deal Dutch Windwheel, een innovatieconsortium voor de ontwikkeling en realisatie van een 174 meter iconisch gebouw in de Rotterdamse haven, richt zich op duurzame energieproductie, innovatie en circulariteit. De Green Deal Duurzaam GWW borduurt verder voort op de Green Deal GWW uit 2013 en richt zich op duurzaamheid als een integraal (keten)

onderdeel van spoor-, grond-, water- en wegenbouwprojecten. De Green Deal Bouwlogistiek focust zich op minder transportbewegingen en reductie van CO₂-uitstoot bij de realisatie van projecten. Daarnaast heeft Dura Vermeer zich verbonden aan de Maatschappelijke Alliantie en is zij een samenwerking aangegaan met het uitzendbureau WerksaamBeter op het gebied van social return. Doel is meer mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten.

Voor een meer uitgebreide weergave van onze initiatieven op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen verwijzen wij naar ons afzonderlijke Activiteitenverslag 2017.

Risicomanagement

De markt van woning- en utiliteitsbouw, vastgoedontwikkeling en infrastructuur is veelzijdig en uitdagend. Projecten lopen uiteen van eenvoudig, seriematig en beperkt in omvang tot complex, uniek en omvangrijk.

Dura Vermeer maakt een keuze welke projecten bij haar passen met als algemeen uitgangspunt een verantwoorde balans tussen risico en rendement:

- Het project dient qua aard en omvang te passen binnen de doelstellingen van en de aanwezige ervaring en deskundigheid binnen de onderneming;
- Op projectniveau is geen sprake van een onbeperkte aansprakelijkheid en waar mogelijk en gewenst worden risico's verzekerd;
- Het project is kostendekkend met een bij de risico's passende opslag voor risico en winst;
- Projecten met een afzetrisico dienen een meer dan gemiddelde winstmarge te genereren, rekening houdend met de inbreng van eigen vermogen;
- Een project dat voor eigen rekening en risico is gerealiseerd dient in principe na gereedkomen binnen 6 maanden afgestoten te worden tenzij vooraf besloten is bij het project betrokken te blijven zoals bij pps-opdrachten of projecten voor eigen gebruik;
- Voor projecten die in combinatie met anderen uitgevoerd worden, geldt dat iedere combinant naar rato van zijn inbreng middelen inbrengt en in evenredigheid risico loopt.

Strategische en marktrisico's

Dura Vermeer heeft de keuze gemaakt zich te richten op die projecten die bij haar passen met als uitgangspunt een gezonde balans tussen risico en rendement. Een ander aspect dat wordt meegenomen in de besluitvorming is het onderscheid dat zij kan maken ten opzichte van haar concurrenten, daarbij gaat het om innovatief karakter, complexiteit, integrale aanpak en benodigde financiële inbreng. De wijze van verwerking, zoals aanbesteding, bouwteam, eigen ontwikkeling en publiek private samenwerking, speelt daarbij

overigens ook een rol. De onderlinge samenstelling van deze elementen in de afzonderlijke projecten bepaalt uiteindelijk het risicoprofiel en de keuze.

Om de risico's van de gemaakte keuzes te beheersen, hanteert Dura Vermeer een mix van maatregelen op basis waarvan de gemaakte keuzes worden gevolgd en zo nodig bijgesteld:

- De Raad van Bestuur evalueert periodiek in samenspraak met haar commissarissen en aandeelhouders of de lange termijn strategie dient te worden aangepast. Deze evaluatie mondt uit in een strategisch plan dat richtinggevend is voor de divisies en werkmaatschappijen en bepalend is voor de keuze van projecten.
- De werkmaatschappijen en de divisies maken een eigen operationeel plan, waarbij het strategische plan van de Raad van Bestuur als uitgangspunt dient en er voor zover mogelijk sprake is van een gezonde mix in samenstelling van de projecten (aanbesteding, bouwteam, eigen ontwikkeling, pps);
- Op basis van de door de Raad van Bestuur geformuleerde uitgangspunten stellen de divisies en de werkmaatschappijen een jaarbegroting op volgens een vast format en uniforme waarderingsgrondslagen waaruit de onzekerheden en aangegane risico's in voldoende mate blijken.

Operationele risico's

Operationele risico's liggen voornamelijk bij de individuele projecten die door de werkmaatschappijen worden aangenomen en uitgevoerd. De verantwoordelijkheid voor het beheersen van die risico's ligt in eerste instantie bij het management van de werkmaatschappij zelf.

Rondom het aannemen van projecten is een stelsel van maatregelen en procedures van toepassing:

- Een duidelijke omschrijving van de projecten (zowel qua aard en omvang, rendement, financieringsbehoefte als specifieke risico's) door middel van tender-formulieren of investeringsaanvragen die vooraf schriftelijk ter goedkeuring voorgelegd moeten worden aan de divisiedirectie, Raad van Bestuur of Raad van Commissarissen, afhankelijk van de aard en omvang van het project zoals omschreven in de Concernrichtlijnen. Op basis hiervan wordt bepaald of het project past in het risicoprofiel van Dura Vermeer en met de verwerking van het project kan worden doorgegaan
- Toepassing van standaardprocedures rond het selecteren en beoordelen van mede-uitvoerende en risicodragende partners en andere bij het project betrokken partijen;
- Een inventarisatie in detail van de onderkende risico's (organisatorische, contractuele, uitvoerings-

technische, financiële, juridische, verzekeringstechnische) en de maatregelen die genomen zijn of kunnen worden om deze te beheersen c.q. te verdisconteren in de aanbiedingsprijs;

- Verdere uitwerking van het project in inschrijvings- en werkbegrotingen aan de hand van detailcalculaties op basis van vaste schema's en periodiek getoetste standaarden, marktsonderingen, aanbiedingen van leveranciers en onderaannemers.
- Het samenstellen van een projectteam waarin alle noodzakelijke disciplines en deskundigheden vertegenwoordigd zijn.

De mix van maatregelen om het uitvoeringsrisico te beheersen is opgenomen in het Management Zorg Systeem als onderdeel van het kwaliteitssysteem van Dura Vermeer. In dit Management Zorg Systeem zijn onder andere richtlijnen, werkinstructies, procedures en controlelijsten opgenomen op het gebied van contractmanagement, omgevingsmanagement, inkoop, veiligheid, gezondheid en milieu, aansprakelijkheid en verzekeringen en beveiliging van IT-systemen.

Controle op de handhaving van procedures en instructies vindt plaats door middel van periodieke tool box meetings, voortgangs-/evaluatiegesprekken en interne en externe audits.

De activiteiten die Dura Vermeer ontplooit, kunnen ook risico's met zich brengen voor medewerkers, onderaannemers, leveranciers en de directe omgeving van de bouwplaats. Dura Vermeer zet hoog in op het gebied van veiligheid. Als uitgangspunt geldt dat ten aanzien van veiligheid geen enkel risico gelopen mag worden en dat iedereen zich aan de veiligheidsinstructies dient te houden, ook al gaat dit ten koste van de voortgang en/of het rendement van het project.

Financiële risico's

De gemaakte keuzes ten aanzien van de strategische en marktrisico's en de beheersing van de operationele risico's hebben ook invloed op de aard en de hoogte van de financiële risico's. Deze hebben zowel een korte als lange termijn karakter. Het korte termijn karakter komt tot uiting in de werkkapitaalbehoefte. Het lange termijn karakter betreft het vermogensbeslag dat de projecten met zich meebrengen en daarmee de invloed op de convenanten van de banken, de resterende mogelijkheden om nieuwe projecten te verwerven en indien nodig te financieren, en het in voldoende mate kunnen verschaffen van zekerheden in de vorm van bankgaranties of anderszins. Ten einde de financiële risico's te beheersen worden de volgende periodieke rapportages opgemaakt en geanalyseerd:

- Per 4 weken een geactualiseerde, beknopte prognose van het voor dat jaar verwachte resultaat met

een verklaring van de aanpassingen ten opzichte van de begroting c.q. de vorige prognose volgens een standaard format;

- Per 4 weken een overzicht van het verloop van de eigen liquiditeit en de liquiditeit bij bouwcombinaties, de ouderdom van debiteuren en de gerealiseerde omzet;
- Periodiek wordt er voor ieder individueel project een geactualiseerde prognose van het verwachte eindresultaat gemaakt;
- Per kwartaal een uitgebreide rapportage waarin naast de prognose van het resultaat ook een beschrijving van de ontwikkelingen, een inzicht van de stand van zaken van de onderhanden projecten en een actualisering van de in de begroting opgenomen onzekerheden deel van uit maken;
- Periodiek een prognose van de balans en de financieringsbehoefte voor het lopende jaar en de komende drie jaar om te beoordelen of er voldoende financiële ruimte beschikbaar is om nieuwe projecten te starten. Daarbij geldt als uitgangspunt dat investeringen in projecten pas plaatsvinden als de financiering tot en met de oplevering is veiliggesteld. Daartoe worden projecten met een financieringsbehoefte, anders dan de gebruikelijke termijnregelingen, vooraf ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van Bestuur;
- Dura Vermeer is ook risicodragend bij de ontwikkeling van projecten in woningbouw en utiliteitsbouw. Voordat met de bouw wordt begonnen, dient minimaal 70% van het project verkocht of verhuurd te zijn, is de financiering zeker gesteld en genereert het project bij oplevering een positieve cashflow;
- Voor het stellen van garanties heeft Dura Vermeer garantiefaciliteiten bij banken en borgmaatschappijen. Deze garanties hebben doorgaans het karakter van afbouwgaranties en zijn ruim voldoende om in de behoefte te voorzien;
- Waar dat mogelijk en gewenst is, worden risico's verzekerd. Voor de projecten waar Dura Vermeer als ontwerpende aannemer optreedt, is een verzekering afgesloten ter dekking van ontwerpfouten, zowel vóór oplevering als daarna.

Dit samenstel van procedures, maatregelen en "checks en balances" om alle mogelijke risico's in een vroeg stadium te onderkennen en te beheersen bepaalt in hoge mate het succes van onze onderneming.

FINANCIËLE RESULTATEN

Het nettoresultaat van Dura Vermeer stijgt van € 9,1 miljoen naar € 17,1 miljoen. De bedrijfsopbrengsten in 2017 bedragen € 1,2 miljard, een toename van 3,3% ten opzichte van 2016.

In financieel opzicht heeft Dura Vermeer een jaar achter zich waarin het herstel van de resultaten definitief voortgezet werd en de fundamenten voor een verdere verbetering en groei aanwezig zijn. Naast een stijging van de bedrijfsopbrengsten en het nettoresultaat is:

- De werkvoorraad per einde boekjaar gestegen tot € 1.846 miljoen (2016: € 1.631).
- De solvabiliteit gestegen naar 31,4% tegenover 28,2% ultimo 2016.
- De netto financieringspositie gestegen naar € 45,9 miljoen (2016: € 40,1 miljoen).

Bedrijfsopbrengsten

De bedrijfsopbrengsten in 2017 zijn gestegen ten opzichte van 2016. De toename vindt zijn oorsprong in de woningbouwactiviteiten, de bedrijfsopbrengsten van deze activiteiten zijn gestegen met € 102 miljoen tot € 478 miljoen in 2017. De bedrijfsopbrengsten van de Divisie Infra, Advies en Diensten en Overige bleven nagenoeg gelijk aan 2016. De bedrijfsopbrengsten zijn als volgt over de activiteiten verdeeld:

Bedrijfsopbrengsten		
In miljoenen euro's	2017	2016
Woningbouw	478	376
Utiliteitsbouw	234	295
Infrastructuur	448	448
Advies en Diensten en Overige	23	26
	1.183	1.145

De bedrijfsopbrengsten kwamen volledig in Nederland tot stand.

De werkvoorraad ultimo 2017 is gestegen met 13% tot € 1.846 miljoen. Dit ligt met name bij de Divisie Infra waar de werkvoorraad met 18% toenam ten opzichte van 2016.

EBIT

Het operationele resultaat nam toe van € 14,7 miljoen in 2016 tot € 23,1 miljoen in 2017. Zowel bij de Divisie Bouw en Vastgoed als bij de Divisie Infra verbeterde het werkenresultaat met name door een beter prijsniveau. Daartegenover stonden hogere tenderkosten.

Bij de cluster Advies en Diensten was er sprake van een daling van de marge. De totale EBIT- marge kwam uit op € 23,1 miljoen ofwel 2% van de bedrijfsopbrengsten.

Resultaat na belastingen

Het resultaat na belasting kwam in 2017 uit op een winst van € 17,1 miljoen en is als volgt samengesteld:

Resultaat na belasting		
In miljoenen euro's	2017	2016
EBITDA*	33,7	25,0
Afschrijvingen	-10,6	-10,3
EBIT	23,1	14,7
Rentebaten en -lasten	-0,5	-0,1
Incidentele lasten	-	-2,5
Belastingen	-5,5	-3,0
Resultaat na belastingen	17,1	9,1

* inclusief resultaat uit deelnemingen

De belastinglast wordt berekend over de behaalde resultaten, rekening houdend met de mutatie in de voorziening voor latente belastingverplichtingen, met niet belastbare of aftrekbare bedragen en met andere fiscale faciliteiten. Het toepasselijke belastingpercentage bedraagt 25%. Het resultaat van de fiscale eenheid over 2017 wordt gedeeltelijk verrekend met de fiscaal compensabele verliezen uit het verleden.

Balans, investeringen, netto kasstroom en vermogen.

Het balanstotaal is gestegen van € 406,3 miljoen ultimo 2016 tot € 409,9 miljoen ultimo 2017. Deze beperkte stijging is ontstaan door een combinatie van factoren waarvan het hogere debiteurenbedrag als gevolg van de hoge productie aan het eind van 2017 de belangrijkste is. Door oplevering van een aantal grote projecten is de negatieve positie onderhanden werken afgenomen. Het saldo aan liquide middelen stijgt met € 1,3 miljoen tot € 62,9 miljoen terwijl het bedrag aan rentedragende schulden daalde van € 21,5 miljoen naar een bedrag van € 17,0 miljoen, hetgeen resulteerde in een verbetering van de netto financieringspositie van € 5,8 miljoen tot € 45,9 miljoen.

De kasstroom uit operationele activiteiten in 2017 was per saldo positief € 15,3 miljoen tegenover negatief € 2,7 miljoen in 2016. De bruto investeringen in materiële vaste activa stegen naar € 13,2 miljoen ten opzichte van investeringen van € 10,5 miljoen in 2016 en bestonden in hoofdzaak uit vervangingsinvesteringen van materieel en investeringen in automatiseringstoepassingen. De kasstroom uit investeringsactiviteiten bleef met negatief € 7,0 miljoen nagenoeg gelijk aan 2016 (negatief € 6,8 miljoen). Door gedeeltelijke en

volledige aflossing van de projectfinancieringen en langlopende schulden komt de kasstroom uit financieringsactiviteiten op negatief € 6,9 miljoen uit tegenover positief € 0,3 miljoen in 2016.

De netto-kasstroom voor 2018 wordt in belangrijke mate bepaald door de mate waarin de beschikbare liquiditeit tijdelijk wordt ingezet om vastgoedprojecten te ontwikkelen en te verkopen, waarbij naar verwachting geen gebruik zal worden gemaakt van de rekening-courant faciliteit.

Het eigen vermogen ultimo 2017 is gestegen tot € 128,9 miljoen, dit betekent dat de solvabiliteit over 2017 is gestegen met 3,2% naar 31,4%.

Dura Vermeer is met haar banken ratio's ten aanzien van solvabiliteit, leverage en interest coverage overeengekomen. Dura Vermeer voldoet in en ultimo 2017 aan deze ratio's.

FINANCIËLE INSTRUMENTEN

Algemeen

Dura Vermeer maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de vennootschap blootstellen aan markt- of kredietrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen. Dura Vermeer maakt geen gebruik van valutatermijncontracten en/of valutaopties en handelt niet in deze financiële derivaten. Zij heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet-nakomen door een tegenpartij van aan de vennootschap verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten.

Kredietrisico

De onderneming loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. De blootstelling aan kredietrisico van de onderneming wordt hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers. Daarnaast houden wij ook rekening met de demografische aspecten van het klantenbestand, waaronder het risico op wanbetaling in de sector waarin de afnemers actief zijn, aangezien deze factor van invloed is op het kredietrisico. Als onderdeel van het door de Raad van Bestuur geformuleerde kredietbeleid wordt iedere nieuwe klant afzonderlijk op kredietwaardigheid

beoordeeld voordat de betalings- en leveringsvoorwaarden van de Groep worden aangeboden. In die beoordeling worden, indien voorhanden, externe kredietbeoordelingen meegenomen en in sommige gevallen ook bankreferenties.

De handelsdebiteuren bevatten geen belangrijke concentratie van vorderingen in bepaalde marktsectoren. De boekwaarde van de financiële bezittingen waarover kredietrisico wordt gelopen, is als volgt:

Kredietrisico		
In miljoenen euro's	31-12-2017	31-12-2016
Leningen en vorderingen		
financiële vaste activa	7.263	9.089
Vorderingen en overlopende activa	200.266	194.754
Liquide middelen	62.876	61.611
	<u>270.405</u>	<u>265.454</u>

Renterisico en kasstroomrisico

De onderneming loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende renteaftspraken loopt de onderneming risico ten aanzien van toekomstige kasstromen en met betrekking tot vastrentende leningen reële waarde risico. De rentegevoeligheid over de rentedragende vorderingen en schulden is gezien de omvang van de rentedragende vorderingen en schulden gering. Derhalve heeft de onderneming geen afgeleide rente-instrumenten afgesloten.

Liquiditeitsrisico

De onderneming bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen het gestelde financieringsconvenant te blijven.

Marktrisico

Marktrisico betreft het risico dat de inkomsten van de onderneming of waarde van de financiële instrumenten nadelig beïnvloed worden door veranderingen van marktprijzen. Het betreft de verandering van de marktprijs van grond- en hulpstoffen en uitbesteed werk in de periode tussen het offertetraject en de uitvoeringsfase. Het voorgenoemde risico wordt gemitigeerd door de onderneming door: (1) het incorporeren van een indexatieregeling in de overeenkomst bij grote langlopende projecten en/of, wanneer dit niet mogelijk is, (2) het vroegtijdig vastleggen van prijzen en voorwaarden bij leveranciers en onderaannemers.

Vooruitzichten

Wij zijn 2018 gestart met een goed gevulde orderportefeuille. Onze focus zal blijven liggen op de realisatie van onze strategische prioriteiten. Concreet zal dit betekenen (1) een blijvend verhoogde aandacht voor projectbeheersing (w.o. het verder professionaliseren van contractmanagement) en kostenoptimalisatie met als doel het verbeteren van werkenresultaten en (2) investeren in duurzame en innovatieve oplossingen zowel in onze processen als in onze producten, diensten en concepten.

Wij blijven investeren in innovaties en nieuwe toepassingen die rechtstreeks ten goede moeten komen aan onze projecten en onze opdrachtgevers. De investeringen buiten de projecten om zullen het komende jaar naar verwachting beperkt blijven tot vervangingsinvesteringen.

Onze liquiditeitspositie blijft naar verwachting goed. Voor projecten die reeds verkocht en/of verhuurd zijn, zullen wij indien nodig externe financieringen op non-recourse basis aanvragen op een dusdanig niveau dat wij blijven voldoen aan de met de banken gemaakte afspraken. De rekening courant faciliteit bij de banken van € 60 miljoen zullen wij, waar nodig en gewenst, gedeeltelijk inzetten voor eigen vastgoedontwikkelingsprojecten.

Wij verwachten dat het aantal medewerkers nagenoeg gelijk zal blijven.

Tot slot zijn we onze directies en medewerkers heel veel dank en waardering verschuldigd voor hun inzet en betrokkenheid gedurende het afgelopen jaar.

Rotterdam, 20 maart 2018

Raad van Bestuur

J. Dura, voorzitter

L.H. Barg, CFO

R.P.C. Dielwart

T. Winter

BERICHT VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN

We hebben de jaarrekening en het jaarverslag over het boekjaar 2017, in aanwezigheid van de Raad en Bestuur en de directeur Financiën, met de externe accountant besproken. De jaarrekening is door de externe accountant, KPMG Accountants NV, gecontroleerd en van een goedkeurende verklaring voorzien. Deze verklaring is opgenomen op pagina 55 van dit verslag.

De stukken hebben onze instemming en wij stellen de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor om de jaarrekening 2017 vast te stellen. Het dividendvoorstel van de Raad van Bestuur hebben wij goedgekeurd. Wij verzoeken de aandeelhouders de Raad van Bestuur decharge te verlenen voor het gevoerde beleid van het afgelopen verslagjaar en de Raad van Commissarissen voor het gevoerde toezicht op het beleid.

In het verslagjaar hebben wij, volgens het vastgestelde rooster, zes vergaderingen met de Raad van Bestuur gehad. Naast deze formele vergaderingen had de voorzitter van onze Raad regelmatig tussentijds overleg met de voorzitter van de Raad van Bestuur over zowel strategische als operationele zaken. Ook hebben leden van de Raad van Commissarissen vergaderingen van de Centrale Ondernemingsraad bijgewoond.

De onderwerpen die standaard werden behandeld tijdens de vergaderingen zijn:

- de operationele en financiële voortgang van een aantal grote projecten;
- inschrijvingen op omvangrijke en/of complexe projecten en eigen ontwikkelprojecten;
- het verloop van de orderportefeuille; en
- de voortgang op de strategische prioriteiten.

Tevens is uitgebreid gesproken over de ontwikkelingen in de sector, organisatorische wijzigingen, HR-onderwerpen, risicomanagement (risico-matrix), veiligheid, duurzaamheid en integriteit. Tot slot zijn de ontwikkelingen bij Advin en de besluitvorming rondom de (gedeeltelijke) verkoop uitgebreid aan bod gekomen.

Wij zijn verheugd met de voortgang die de onderneming heeft geboekt op haar strategische prioriteiten en in het bijzonder met de hiermee gepaard gaande ontwikkeling van het operationele resultaat en de

financiële positie van de onderneming. Daarnaast zien wij dat de aandacht voor veiligheid in continuïteit hoog op de agenda staat. De implementatie van de veiligheidscampagne 'Zien - Handelen - Leren' in 2017 heeft geleid tot het behalen van trede 4 van de Veiligheids ladder door de Divisie Infra. Ook zijn belangrijke initiatieven gestart gericht op duurzaam (circulair) ondernemen. Gezien het grote belang van dit thema, juichen wij dit toe.

Tijdens de Algemene vergadering van Aandeelhouders hebben wij formeel afscheid genomen van de heer drs. P.C. Klaver, (vice-)voorzitter van de Raad van mei 2010 tot en met april 2017. Wij zijn de heer Klaver veel dank verschuldigd voor zijn jarenlange bijdrage aan onze organisatie. Een grote mate van betrokkenheid en professionaliteit kenschetsen het optreden van de heer Klaver. In september is de heer B. Vree benoemd tot lid van de Raad. In 2018 verwachten wij mevrouw M.A. van Lier Lels te verwelkomen. Zij woont sinds juni 2017 de vergaderingen van de RvC bij (als adviseur) en zal in 2018 de heer M.W. van Sluis opvolgen wiens termijn afloopt in mei 2018.

Wij zijn de Raad van Bestuur, de directies en alle medewerkers erkentelijk voor hun inzet en bedanken hen voor hun bijdrage gedurende het afgelopen verslagjaar.

Rotterdam, 20 maart 2018

J.M.A. van der Lof MBA, voorzitter
M.W. van Sluis RA, vice-voorzitter
drs. P.S. Overmars
B. Vree
ing. D. van Well

JAARREKENING

GECONSOLIDEERDE BALANS

(vóór resultaatbestemming / x € 1.000)

	Noot	31-12-2017	31-12-2016
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	[1]	538	717
Materiële vaste activa	[2]	85.977	87.358
Financiële vaste activa	[3]	21.469	24.451
		107.984	112.526
Vlottende activa			
Vorraden	[4]	39.705	38.592
Vorderingen en overlopende activa	[5]	199.348	193.578
Liquide middelen	[6]	62.876	61.611
		301.929	293.781
Kortlopende schulden			
Saldo vlottende activa min kortlopende schulden	[7]	259.134	268.145
		42.795	25.636
Saldo van activa min kortlopende schulden		150.779	138.162
Langlopende schulden			
	[9]	7.900	9.767
Voorzieningen			
	[10]	13.970	13.909
Eigen vermogen			
	[11]	128.909	114.486
		150.779	138.162

GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

(x € 1.000)	Noot	2017	2016
Netto omzet		1.078.296	1.199.070
Wijziging in voorraden gereed product en werken in uitvoering		104.933	-54.216
Som van de bedrijfsopbrengsten	[14]	1.183.229	1.144.854
Kosten van grond en hulpstoffen, uitbesteed werk en andere externe kosten		961.761	936.801
Lonen en salarissen		151.289	147.888
Sociale lasten en pensioenlasten	[15]	37.990	36.615
Afschrijvingen op immateriële vaste activa		179	179
Afschrijvingen op materiële vaste activa		10.465	10.190
Overige bedrijfskosten	[16]	177	3.075
Som van de bedrijfslasten		1.161.861	1.134.748
Bedrijfsresultaat		21.368	10.106
Financiële baten en lasten			
Rentebaten en soortgelijke opbrengsten		512	695
Rentelasten en soortgelijke kosten		-986	-786
		-474	-91
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen		20.894	10.015
Belastingen	[17]	-5.466	-3.039
		15.428	6.976
Resultaat uit deelnemingen		1.695	2.168
Resultaat na belastingen		17.123	9.144

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

(volgens de indirecte methode / x € 1.000)

	Noot	2017	2016
Bedrijfsresultaat		21.368	10.106
<i>Aanpassingen voor:</i>			
Afschrijvingen materiële en immateriële vaste activa	[1,2]	10.644	10.369
Resultaat op verkoop van materiële vaste activa		-546	-840
Mutatie voorzieningen		-8.456	-350
Veranderingen in werkkapitaal			
- Mutatie vorderingen		-5.488	-35.294
- Mutatie voorraden		-1.558	9.007
- Mutatie onderhanden werk		-2.764	-34.003
- Mutatie kortlopende schulden		1.470	36.773
		<u>-6.698</u>	<u>-14.338</u>
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		14.670	-4.232
Ontvangen interest		486	695
Betaalde interest		-994	-801
Ontvangen dividenden	[3]	1.572	1.624
Betaalde/Ontvangen winstbelasting		-451	-
Kasstroom uit operationele activiteiten		15.283	-2.714
Ontvangen aflossingen overige financiële vaste activa	[3]	1.013	1.369
Investerings in (im)materiële vaste activa	[1,2]	-13.219	-10.547
Desinvesteringen van materiële vaste activa		4.681	3.471
Vervreemding niet-geconsolideerde deelnemingen	[3]	610	7
Investerings in overige financiële vaste activa	[3]	-	-691
Verstrekking leningen aan overige financiële vaste activa	[3]	-149	-412
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-7.064	-6.803
Mutatie projectfinancieringen		-3.397	5.332
Aflossing van langlopende schulden (inclusief kortlopend deel)		-857	-5.004
Uitgekeerd dividend		-2.700	-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		-6.954	328
Netto kasstroom		1.265	-9.189
Saldo liquide middelen 1 januari		61.611	70.800
Saldo liquide middelen 31 december		62.876	61.611

GECONSOLIDEERD OVERZICHT TOTAALRESULTAAT

(x € 1.000)

2017

2016

**Geconsolideerd resultaat na belastingen
toekomend aan de rechtspersoon**

17.123

9.144

Totaalresultaat van de rechtspersoon

17.123

9.144

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE JAARREKENING

Algemeen

Algemeen

Dura Vermeer Groep NV is een landelijk opererend bouw- en infraconcern werkzaam in de sectoren bouw, infrastructuur, engineering en dienstverlening. De onderneming is een naamloze vennootschap waarvan de statutaire zetel en het hoofdkantoor gevestigd zijn te Rotterdam. De onderneming is ingeschreven in het handelsregister onder nummer 24289036.

Verslaggevingsperiode

Deze jaarrekening heeft betrekking op het boekjaar 2017, dat is geëindigd op 31 december.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek op basis van het continuïteitsprincipe. De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij anders vermeld.

Toepassing van artikel 402 Boek 2 BW

De financiële gegevens van de onderneming zijn in de geconsolideerde jaarrekening verwerkt. Derhalve vermeldt de enkelvoudige winst- en verliesrekening conform artikel 402 Boek 2 BW slechts het aandeel in het resultaat na belastingen van vennootschappen waarin wordt deelgenomen en het overige resultaat na belastingen.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Voor zover niet anders is vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastge-

steld. Activa die hier niet aan voldoen worden niet in de balans verwerkt, maar worden aangemerkt als niet in de balans opgenomen activa.

Een verplichting wordt in de balans verwerkt wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Onder verplichtingen worden mede voorzieningen begrepen. Verplichtingen die hier niet aan voldoen worden niet in de balans opgenomen, maar worden verantwoord als niet in de balans opgenomen verplichtingen.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Baten worden in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden en waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Netto omzet wordt verantwoord indien alle belangrijke risico's met betrekking tot de projecten zijn overgedragen aan de koper.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de onderneming. Alle financiële

informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

De volgende waarderingsgrondslagen zijn naar de mening van de directie het meest kritisch voor het weergeven van de financiële positie en vereisen schattingen en veronderstellingen:

- Waardering van de onderhanden werken
- De waardering van de voorraad gronden

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten investeringen in aandelen en obligaties, handels- en overige vorderingen, geldmiddelen, leningen en financieringsverplichtingen, afgeleide financiële instrumenten (derivaten), handelsschulden en overige te betalen posten. In de jaarrekening zijn de volgende categorieën financiële instrumenten opgenomen: verstrekte leningen en overige vorderingen, overige financiële verplichtingen.

Financiële instrumenten omvatten tevens in contracten besloten afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Deze worden door de onderneming gescheiden van het basiscontract en apart verantwoord indien de economische kenmerken en risico's van het basiscontract en het daarin besloten derivaat niet nauw verwant zijn, indien een apart instrument met dezelfde voorwaarden als het in het contract besloten derivaat aan de definitie van een derivaat zou voldoen en het gecombineerde instrument niet wordt gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, waarbij (dis)agio en de

direct toerekenbare transactiekosten in de eerste opname worden meegenomen. Indien echter financiële instrumenten bij de vervolgwaaarding worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de winst- en verliesrekening, worden direct toerekenbare transactiekosten direct verwerkt in de winst- en verliesrekening.

In contracten besloten financiële instrumenten die niet worden gescheiden van het basiscontract, worden verwerkt in overeenstemming met het basiscontract. Na de eerste opname worden financiële instrumenten op de hierna beschreven manier gewaardeerd.

Verstrekte leningen en overige vorderingen

Verstrekte leningen en overige vorderingen worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, verminderd met bijzondere waardeverminderingenverliezen.

Financiële verplichtingen

Financiële verplichtingen worden tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd op basis van de effectieve-rentemethode.

Bijzondere waardeverminderingen financiële activa

Een financieel actief dat niet tegen reële waarde wordt verantwoord met waardewijzigingen in de winst- en verliesrekening wordt op iedere verslagdatum beoordeeld om te bepalen of er objectieve aanwijzingen bestaan dat het actief een bijzondere waardevermindering heeft ondergaan. Een financieel actief wordt geacht onderhevig te zijn aan een bijzondere waardevermindering indien er objectieve aanwijzingen zijn dat na de eerste opname van het actief zich een gebeurtenis heeft voorgedaan die een negatief effect heeft gehad op de verwachte toekomstige kasstromen van dat actief en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt.

Objectieve aanwijzingen dat financiële activa onderhevig zijn aan een bijzondere waardevermindering omvatten het niet nakomen van betalingsverplichtingen en achterstallige betaling door een debiteur, herstructurering van een aan de onderneming toekomend bedrag onder voorwaarden die de onderneming

anders niet zou hebben overwogen, aanwijzingen dat een debiteur failliet zal gaan.

Aanwijzingen voor bijzondere waardeverminderingen van vorderingen die door de onderneming worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs worden zowel op het niveau van specifieke activa als op collectief niveau in aanmerking genomen. Van alle individueel significante vorderingen wordt beoordeeld of deze specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering. Alle individueel significante vorderingen en beleggingen waarvan is vastgesteld dat deze niet specifiek onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering worden vervolgens collectief beoordeeld op een eventuele waardevermindering die zich al heeft voorgedaan maar nog niet is vastgesteld. Van individueel niet significante vorderingen wordt collectief beoordeeld of deze onderhevig zijn aan bijzondere waardevermindering door samenvoeging van vorderingen met vergelijkbare risicokenmerken. Bij de beoordeling van de collectieve waardevermindering gebruikt de onderneming historische trends met betrekking tot de waarschijnlijkheid van het niet nakomen van betalingsverplichtingen, het tijdsbestek waarbinnen incassering plaatsvindt en de hoogte van gemaakte verliezen. De uitkomsten worden bijgesteld als de ondernemingsleiding van oordeel is dat de huidige economische en kredietomstandigheden zodanig zijn dat het waarschijnlijk is dat de daadwerkelijke verliezen hoger dan wel lager zullen zijn dan historische trends suggereren.

Een bijzonder waardeverminderversverlies met betrekking tot een tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd financieel actief wordt berekend als het verschil tussen de boekwaarde en de contante waarde van de verwachte toekomstige kasstromen, gediscoteerd tegen de oorspronkelijke effectieve rente van het actief.

Verliezen worden opgenomen in de winst- en verliesrekening. Als in een latere periode het actief, onderhevig aan een bijzondere waardevermindering, stijgt en het herstel objectief in verband kan worden gebracht met een gebeurtenis die plaatsvond na de opname van het bijzondere waardeverminderversverlies wordt het bedrag uit hoofde van het herstel opgenomen in de winst- en verliesrekening.

Saldering in de balans

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als de onderneming beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om het financiële actief en de financiële verplichting gesaldeerd af te wikkelen en de onderneming het stellige voornemen heeft om het saldo als zodanig netto of simultaan af te wikkelen.

Grondslagen voor de geconsolideerde balans

Consolidatie

De geconsolideerde jaarrekening omvat de financiële gegevens van de onderneming en haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover centrale leiding bestaat. Groepsmaatschappijen zijn deelnemingen waarin de onderneming een meerderheidsbelang heeft, of waarin op een andere wijze een beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Bij de bepaling of beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend, worden financiële instrumenten die potentiële stemrechten bevatten en direct kunnen worden uitgeoefend, betrokken. Deelnemingen waarin de zeggenschap 50% bedraagt en overige joint ventures, worden proportioneel geconsolideerd. De financiële gegevens van vennootschappen waarin Dura Vermeer Groep NV direct of indirect deelneemt worden als deelneming beschouwd voor zover zij niet als groepsmaatschappijen c.q. als joint ventures of als andere rechtspersonen waarop overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend dan wel waarover centrale leiding bestaat zijn aan te merken.

Nieuw verworven deelnemingen worden in de consolidatie betrokken vanaf het tijdstip waarop beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Afgestoten deelnemingen worden in de consolidatie betrokken tot het tijdstip van beëindiging van deze invloed.

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de onderlinge

aandelenverhoudingen, schulden, vorderingen en transacties geëlimineerd, evenals de binnen de Groep gemaakte winsten. De groepsmaatschappijen zijn integraal geconsolideerd, waarbij het minderheidsbelang van derden afzonderlijk tot uitdrukking is gebracht.

Voor een volledig overzicht van de deelnemingen van Dura Vermeer Groep NV verwijzen wij naar de bij de Kamer van Koophandel gedeponeerde lijst.

Immateriële vaste activa

Goodwill wordt bepaald als het positieve verschil tussen de verkrijgingsprijs van de deelnemingen en het belang van de groep in de netto reële waarde van de overgenomen identificeerbare activa en de 'voorwaardelijke' verplichtingen van de overgenomen deelneming, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De geactiveerde positieve goodwill wordt lineair afgeschreven over de geschatte economische levensduur, die is bepaald op 5 jaar.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en -terreinen, machines en installaties, andere vaste bedrijfsmiddelen en materiële vaste activa niet dienstbaar aan het productieproces worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs van de genoemde activa bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik.

Afschrijving start op het moment dat een actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik en wordt beëindigd bij buitengebruikstelling of bij afstoting. De bedrijfsgebouwen, inclusief de gebouwen welke onder 'Niet dienstbaar aan productieproces' zijn gepresenteerd, worden afgeschreven op basis van de economische levensduur (20 tot 30 jaar). Op bedrijfsterreinen, inclusief de terreinen welke onder 'Niet dienstbaar aan productieproces' zijn gepresenteerd, wordt niet afgeschreven. De machines en installaties worden afgeschreven op basis van de economische levensduur (8 tot 10 jaar)

van de betreffende activa, uitgezonderd de activa die voor verhuur wordt ingezet. Hiervoor wordt de jaarlijkse afschrijving bepaald op basis van een percentage van de boekwaarde, waarbij de geschatte economische levensduur op gemiddeld 8 jaren wordt gesteld.

De andere vaste bedrijfsmiddelen worden afgeschreven op basis van een economische levensduur van 3 tot 10 jaar.

De kosten van groot onderhoud komen direct ten laste van het boekjaar waarin het groot onderhoud plaatsvindt, tenzij er duidelijk sprake is van verlenging van de levensduur van het actief. In dat geval worden de kosten geactiveerd en naar rato van de resterende levensduur afgeschreven.

Financiële vaste activa

Deelnemingen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid kan worden uitgeoefend, worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde. Indien waardering tegen nettovermogenswaarde niet kan plaatsvinden doordat de hiervoor benodigde informatie niet kan worden verkregen, wordt de deelneming gewaardeerd volgens het zichtbaar eigen vermogen. Bij de vaststelling of er sprake is van een deelneming waarin de onderneming invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, wordt het geheel van feitelijke omstandigheden en contractuele relaties (waaronder eventuele potentiële stemrechten) in aanmerking genomen. Bij de bepaling van de nettovermogenswaarde worden de waarderinggrondslagen van de onderneming gehanteerd.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Een aandeel in de winst van de deelneming in latere jaren wordt pas verwerkt als en voor zover het cumulatieve niet verwerkte aandeel in het verlies is ingelopen. Wanneer de onderneming echter geheel of ten dele garant staat voor de schulden van een deelneming, dan wel de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) in staat te stellen tot betaling van haar schulden, wordt een voorziening gevormd ter grootte

van de verwachte betalingen door de onderneming ten behoeve van de deelneming. De voorziening wordt primair gevormd ten laste van langlopende vorderingen op de deelneming die feitelijk moeten worden gezien als een onderdeel van de netto-investering, en wordt voor het overige gepresenteerd onder de voorzieningen.

Deelnemingen waarin geen invloed van betekenis wordt uitgeoefend worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzame lagere bedrijfswaarde.

De grondslagen voor overige financiële vaste activa zijn opgenomen onder het hoofd financiële instrumenten.

Dividenden worden verantwoord in de periode waarin zij betaalbaar worden gesteld.

Samenwerkingsverbanden

Deelnemingen waarin de onderneming de zeggenschap gezamenlijk met andere deelnemers uitoefent (joint ventures), worden gewaardeerd volgens de vermogensmutatiemethode op basis van de nettovermogenswaarde.

In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten waarbij iedere deelnemer zelf de uitsluitende zeggenschap over die activa houdt, verwerkt de onderneming de activa waar zij zeggenschap over heeft evenals de zelf aangegane verplichtingen, zelf gemaakte kosten en het aandeel in het resultaat op verkopen en/of dienstverlening door de joint venture.

In geval van samenwerking door het gezamenlijk uitvoeren van activiteiten gebruik makend van activa waarover de deelnemers gezamenlijk zeggenschap hebben, verwerkt de onderneming de gemeenschappelijke activa, verplichtingen, kosten en opbrengsten proportioneel.

Bijzondere waardeverminderingen materiële vaste activa

Voor materiële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen.

Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te schatten voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort.

Wanneer de boekwaarde van een actief of een kasstroom genererende eenheid hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Indien sprake is van een bijzonder waardeverminderingverlies van een kasstroom genererende eenheid, wordt het verlies allereerst toegerekend aan goodwill die is toegerekend aan de kasstroom genererende eenheid. Een eventueel restantverlies wordt toegerekend aan de andere activa van de eenheid naar rato van hun boekwaarden. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroom genererende eenheid geschat.

Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief (of kasstroom genererende eenheid) opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief (of kasstroom genererende eenheid) zou zijn verantwoord.

Vervreemding van vaste activa

Voor verkoop beschikbare activa worden gewaardeerd tegen boekwaarde of lagere opbrengstwaarde.

Voorraden

Voorraad gronden die nog niet in productie zijn genomen en voorraden grond- en hulpstoffen worden

gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs of, indien lager, marktwaarde per balansdatum. Voorraden gereed product worden gewaardeerd tegen bestede kosten of, indien lager, marktwaarde. Aan de voorraad gronden wordt geen rente toegerekend. De gronden zijn verworven om in de nabije toekomst te ontwikkelen als bouwlocatie.

Onderhanden werken

De post onderhanden projecten bestaat uit het saldo van gerealiseerde projectkosten, toegerekende winst, verwerkte verliezen en reeds gedeclareerde termijnen. In de waardering van onderhanden projecten worden de kosten die direct betrekking hebben op het project (zoals personeelskosten voor werknemers direct werkzaam aan het project, kosten van materialen, afschrijvingskosten van installaties en uitrusting die bij de uitvoering van het project worden gebruikt), de kosten die toerekenbaar zijn aan projectactiviteiten in het algemeen en toewijsbaar zijn aan het project en andere kosten die contractueel aan de opdrachtgever kunnen worden toegerekend, begrepen.

De toerekening van opbrengsten, kosten en winstneming op onderhanden projecten geschiedt naar rato van de verrichte prestaties bij de uitvoering van het werk ('percentage of completion'-methode). De mate waarin prestaties van een onderhanden werk zijn verricht worden bepaald aan de hand van de productie (gemaakte projectkosten in verhouding totale verwachte projectkosten) tot en met balansdatum danwel op basis van de gefactureerde termijnen wanneer dat een goede weergave is van de voortgang van het onderhanden werk. Verwerking vindt plaats zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van onderhanden project.

Het resultaat van een aanneemcontract kan betrouwbaar worden ingeschat als de totale projectopbrengsten, de vereiste projectkosten om het project af te maken en de mate waarin het onderhanden project is voltooid betrouwbaar kunnen worden vastgesteld, het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn.

Het resultaat van een regiecontract kan betrouwbaar worden ingeschat als het waarschijnlijk is dat de economische voordelen naar de vennootschap zullen toevloeien en de aan het onderhanden project toe te rekenen projectkosten duidelijk te onderscheiden zijn en op betrouwbare wijze te bepalen zijn. Indien het resultaat van onderhanden project niet betrouwbaar kan worden ingeschat, worden de projectopbrengsten slechts verwerkt in de winst-en-verliesrekening tot het bedrag van de gemaakte projectkosten dat waarschijnlijk kan worden verhaald. De projectkosten worden verwerkt in de winst- en verliesrekening in de periode waarin ze zijn gemaakt.

Onder projectopbrengsten wordt verstaan de in het contract overeengekomen opbrengsten vermeerderd met eventuele opbrengsten op grond van meer- of minderwerk, claims en vergoedingen, indien en voor zover het waarschijnlijk is dat de opbrengsten zullen worden gerealiseerd en betrouwbaar kunnen worden bepaald. De projectopbrengsten worden bepaald op de reële waarde van de tegenprestaties die is of zal worden ontvangen.

Uitgaven die verband houden met projectkosten die na de balansdatum tot te verrichten prestaties leiden, worden als onderdeel van de voorraden, onderhanden werk of vooruitbetalingen/overlopende activa verwerkt indien het waarschijnlijk is dat ze in een volgende periode zullen leiden tot opbrengsten. Verwerking van de projectkosten in de winst- en verliesrekening vindt plaats als de prestaties in het project worden geleverd en zijn gerealiseerd. Verwachte verliezen op onderhanden projecten worden onmiddellijk in de winst- en verliesrekening verwerkt. Het bedrag van het verlies wordt bepaald ongeacht of het project reeds is aangevangen, het stadium van realisatie van het project of het bedrag aan winst dat wordt verwacht op andere, niet gerelateerde projecten. Indien per saldo een creditpositie resteert uit hoofde van hogere gefactureerde termijnen dan de waarde van het verrichte werk wordt deze per saldo creditstand verantwoord onder de kortlopende schulden.

Projecten uit eigen ontwikkeling worden gewaardeerd tegen aanschaffingskosten inclusief een evenredig deel van de verwachte winst voor zover de betreffende

projecten aan derden verkocht zijn, onder aftrek van voorzieningen voor te verwachten verliezen en ontwikkelingsrisico's. Rentekosten worden niet aan de onderhanden projecten toegerekend.

Vorderingen

De grondslagen voor de waardering van vorderingen is beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Kort- en langlopende schulden

De grondslagen voor de waardering van kort- en langlopende schulden is beschreven onder het hoofd financiële instrumenten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Indien (een deel van) de uitgaven die noodzakelijk zijn om een voorziening af te wikkelen waarschijnlijk geheel of gedeeltelijk door een derde worden vergoed bij afwikkeling van de voorziening, wordt de vergoeding als afzonderlijk actief gepresenteerd.

Een voorziening wordt in de balans opgenomen, wanneer sprake is van:

- een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt;
- en het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voorziening latente belastingverplichting

Voor de grondslagen voor de voorziening inzake de latente belastingverplichting, zie de grondslagen voor 'Belastingen'.

Voorziening garantieverplichtingen

De voorziening voor garantieverplichtingen heeft betrekking op ingeschatte verplichtingen ter zake van

opgeleverde werken. De toevoeging aan de voorziening is gerelateerd aan de omzet van de in het boekjaar opgeleverde werken. De kosten uit hoofde van garantieverplichtingen komen ten laste van de voorziening. Periodiek vindt toetsing van de hoogte van de voorziening plaats aan de hand van de ingeschatte risico's.

Personeelsgerelateerde voorzieningen

Jubileumvoorziening

De voorziening voor jubileumuitkeringen betreft de contante waarde van de uitkeringen aan de medewerkers inzake jubilea en andere bijkomende kosten. Bij de berekening van de voorziening is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen en een vertrekkans van de medewerkers.

Reorganisatievoorziening

Een reorganisatievoorziening wordt getroffen als op balansdatum een gedetailleerd reorganisatieplan is geformaliseerd en uiterlijk op opmaakdatum van de jaarrekening de gerechtvaardigde verwachting van uitvoering van het plan is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben. Van een gerechtvaardigde verwachting is sprake als is gestart met de uitvoering van de reorganisatie, of als de hoofdlijnen bekend zijn gemaakt aan hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben.

In de reorganisatievoorziening worden de als gevolg van de reorganisatie noodzakelijk kosten opgenomen die niet in verband staan met de doorlopende activiteiten van de onderneming. Het merendeel van de voorziening heeft een kortlopend karakter en is derhalve onder de kortlopende schulden gepresenteerd.

Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigenvermogensinstrumenten, worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering op het eigen vermogen gebracht na aftrek van eventueel hiermee verband houdend voordeel uit hoofde van belasting naar de winst.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële

verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben.

Bedrijfsopbrengsten

De bedrijfsopbrengsten betreffen opbrengsten van de in het boekjaar gereedgekomen en aan derden opgeleverde werken (netto omzet), verhoogd of verlaagd met de mutatie in de voorraden gereed product en werken in uitvoering. Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden opgenomen in de netto omzet tegen de reële waarde van de ontvangen of te ontvangen vergoeding, na aftrek van tegemoetkomingen en kortingen.

Resultaatverantwoording

Zodra een betrouwbare schatting kan worden gemaakt van het resultaat van onderhanden project, worden de projectopbrengsten en -kosten als opbrengsten en kosten in de winst- en verliesrekening verwerkt (als onderdeel van de wijziging in werken in uitvoering) naar rato van de voortgang van de productie. Indien voor enig werk de verwachting bestaat dat dit met verlies zal worden afgesloten, wordt voor het totaal van het te verwachten verlies een voorziening gevormd.

Opbrengsten uit het verlenen van diensten worden in de winst- en verliesrekening verwerkt wanneer het bedrag van de opbrengsten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden

gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten

Hieronder wordt verstaan het totaal van de aan de bedrijfsopbrengsten toe te rekenen inkoopwaarde van goederen en diensten.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst- en verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen. Als de reeds betaalde bedragen de verschuldigde beloningen overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als een overlopend actief voor zover er sprake zal zijn van terugbetaling door het personeel of van verrekening met toekomstige betalingen door de vennootschap. Een verwachte vergoeding ten gevolge van bonusbetalingen worden verantwoord indien de verplichting tot betaling van die vergoeding is ontstaan op of vóór balansdatum en een betrouwbare schatting van de verplichtingen kan worden gemaakt.

Pensioenen

De meerderheid van de medewerkers heeft een pensioenregeling die is ondergebracht bij BPF Bouw. Deze pensioenregeling betreft een middelloonregeling en een beschikbare premieregeling.

In het geval van een tekort of indexatie van aanspraken en rechten bij het bovengenoemde bedrijfstakpensioenfonds bestaat geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bedragen anders dan hogere toekomstige premies. De dekkingsgraad (marktwaarde van de beleggingen uitgedrukt in een percentage van de voorziening pensioenverplichtingen volgens de grondslagen van DNB) van het fonds per balansdatum was 117,9%.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting

opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies.

Leasing

De onderneming kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een leaseovereenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele lease. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm.

Operationele lease

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst- en verliesrekening gebracht.

Rentebaten en soortgelijke opbrengsten en rentelasten en soortgelijke kosten

Rentebaten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost. Rentelasten en soortgelijke lasten worden verantwoord in de periode waartoe zij behoren.

Belastingen

Belastingen omvatten de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en latente belastingverplichtingen. De belastingen worden in de winst- en verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking hebben op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt. Bij het berekenen van de vennootschapsbelasting wordt uitgegaan van het bedrijfseconomische resultaat, rekening houdend met belastingfaciliteiten en niet aftrekbare kosten.

De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting.

Voor latente belastingverplichtingen wordt een voorziening getroffen voor tijdelijke verschillen tussen de boekwaarde van activa en verplichtingen ten behoeve van de financiële verslaggeving en de fiscale boekwaarde van die posten. De voorziening voor latente belastingverplichtingen wordt gewaardeerd tegen nominale waarde.

Er wordt uitsluitend een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde en worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van Dura Vermeer in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties waarbij overdracht van activa en passiva tussen de Groep en de niet-geconsolideerde deelnemingen en tussen niet-geconsolideerde deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De resultaten van deelnemingen die gedurende het boekjaar zijn verworven of afgestoten worden vanaf het verwervingsmoment respectievelijk tot het moment van afstoting verwerkt in het resultaat van de Groep.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

De reële waarde van niet-beursgenoteerde financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een discountingsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije markttrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitopslagen.

TOELICHTING OP DE GECONSOLIDEERDE BALANS

(X € 1.000)

(1) Immateriële vaste activa

	Goodwill
Stand per 1 januari 2017	
Aanschaffingsprijs	896
Cumulatieve afschrijvingen	-179
Boekwaarde	<u>717</u>
Mutaties:	
Investeringen	-
Desinvesteringen	-
Afschrijvingen	-179
Totaal mutaties	<u>-179</u>
Stand per 31 december 2017	
Aanschaffingskosten	896
Cumulatieve afschrijvingen	-358
Boekwaarde	<u>538</u>

De goodwill heeft betrekking op de uitbreiding van het aandelenbelang in Asset Rail BV in 2016.

(x € 1.000)

(2) Materiële vaste activa	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedrijfs- middelen	Niet dienst- baar aan productie- proces	Totaal
Stand per 1 januari 2017					
Aanschaffingskosten	34.628	61.056	46.287	44.204	186.175
Cumulatieve afschrijvingen	-14.927	-49.902	-31.331	-2.657	-98.817
Boekwaarde	19.701	11.154	14.956	41.547	87.358
Mutaties:					
Investeringen	1.208	4.064	7.947	-	13.219
Desinvesteringen	-599	-846	-1.870	-820	-4.135
Afschrijvingen	-710	-3.450	-5.096	-1.209	-10.465
Totaal mutaties	-101	-232	981	-2.029	-1.381
Stand per 31 december 2017					
Aanschaffingskosten	33.748	59.621	47.401	43.363	184.133
Cumulatieve afschrijvingen	-14.148	-48.699	-31.464	-3.845	-98.156
Boekwaarde	19.600	10.922	15.937	39.518	85.977

37

De onder de 'Niet dienstbaar aan het productieproces' gepresenteerde materiële vaste activa betreffen een viertal locaties welke langdurig worden geëxploiteerd. De vennootschap heeft het voornemen om deze locaties in de toekomst in productie te nemen danwel te vervreemden.

(3) Financiële vaste activa	31-12-2017	31-12-2016
Niet-geconsolideerde deelnemingen	13.803	13.345
Latente belastingvordering	403	2.017
PPS-vorderingen	2.755	3.237
Overige vorderingen	4.508	5.852
	21.469	24.451

Het verloop van de financiële vaste activa is als volgt:

	Deelnemingen	Latente belasting vordering	PPS- vorderingen	Overige vorderingen	Totaal
Stand per 1 januari	13.345	2.017	3.237	5.852	24.451
In consolidatie opgenomen	519	-	-	-940	-421
Aandeel in resultaten	1.695	-	-	-	1.695
Ontvangen dividenden	-1.572	-	-	-	-1.572
Investerings	-	-	-	-	-
Desinvesteringen	-189	-	-	-	-189
Aflossingen	-	-	-482	-531	-1.013
Nieuwe leningen	-	-	-	149	149
Overige mutaties	5	-1.614	-	-22	-1.631
Stand per 31 december	13.803	403	2.755	4.508	21.469

38

De post latente belastingvordering betreft de tot waardering gebrachte beschikbare voorwaartse verliescompensatie. De mutatie betreft het deel van de latentie dat wordt verrekend met de te betalen belasting over het positieve resultaat 2017. Van de post latente belastingvordering ultimo 2017 is naar verwachting € 0,3 miljoen verrekenbaar binnen 1 jaar.

De PPS-vordering betreft de vordering op Rijkswaterstaat uit hoofde van de beschikbaarheids-vergoedingen ter zake van het PPS-N31 Rijksweg project. Het financieel vast actief is gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde de reële waarde plus de cumulatieve rente over dat bedrag berekend op basis van de effectieve rentemethode en verminderd met de aflossingen. Het effectieve rentepercentage dat wordt gehanteerd bij de berekening van de geamortiseerde kostprijs bedraagt 5,64%. De beschikbaarheidsverplichting van het actief wordt op basis van het in de EPCM-overeenkomst beschreven profiel voor groot onderhoud binnen Wâldwei.com BV uitgevoerd. Deze beschikbaarheidsverplichting loopt tot eind 2022. In het verslagjaar is een opbrengst van € 1,1 miljoen (2016: € 1,2 miljoen) verantwoord onder de netto omzet en een resultaat na belastingen van € 0,2 miljoen (2016: € 0,1 miljoen).

De overige vorderingen betreffen leningen verstrekt aan niet-geconsolideerde deelnemingen. Voor deze leningen zijn vaste aflossingstermijnen overeengekomen. Het merendeel van de overige vorderingen ultimo 2017 heeft een langlopend karakter.

Met inachtneming van de betreffende wettelijke voorschriften wordt een lijst van de geconsolideerde en niet-geconsolideerde deelnemingen alsmede van de belangrijkste aannemingscombinaties en andere samenwerkingsverbanden ter inzage gelegd bij de Kamer van Koophandel.

(4) Voorraden	31-12-2017	31-12-2016
Gronden	33.764	32.281
Grond- en hulpstoffen	3.392	3.165
Gerede producten	2.549	3.146
	39.705	38.592

De waarden van de grondposities zijn ultimo 2017 geanalyseerd op basis van de huidige verwachtingen omtrent het ontwikkelpotentieel, de ontwikkeltermijnen en het prijspeil. De cumulatieve duurzame waardevermindering op de gronden bedraagt ultimo 2017 in totaal € 5,5 miljoen (2016: € 7,4 miljoen). De afname is het gevolg van de ingebruikname van gronden.

(5) Vorderingen en overlopende activa

Handelsdebiteuren	117.788	115.850
Vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen	3.832	505
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.148	2.662
Nog te factureren inzake werken	28.816	37.006
Vorderingen op bouwcombinaties	20.339	13.853
Vooruitbetaalde kosten	13.976	4.465
Overige vorderingen en overlopende activa	11.449	19.237
	199.348	193.578

De vorderingen onder de post 'vorderingen op niet-geconsolideerde deelnemingen' betreffen voor € 3,8 miljoen handelsdebiteuren (2016: € 0,5 miljoen) op deelnemingen waarop invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Over deze vorderingen wordt geen rente in rekening gebracht.

Er zijn geen vorderingen en overlopende activa opgenomen met een looptijd langer dan een jaar. De voorziening voor mogelijk oninbare vorderingen bedraagt ultimo 2017 € 0,9 miljoen (2016: € 1,2 miljoen).

(6) Liquide middelen

Onder de liquide middelen is voor € 29,0 miljoen (2016: € 23,2 miljoen) aan liquiditeiten opgenomen die volledig ter vrije beschikking staan. De niet volledige vrije liquiditeiten zijn in combinatiewerken ten bedrage van € 29,2 miljoen (2016: € 35,7 miljoen) opgenomen, alsmede G-gelden ten bedrage van € 4,7 miljoen (2016: € 2,7 miljoen).

Op balansdatum beschikt Dura Vermeer Groep NV over een gesyndiceerde bankfaciliteit met een drietal banken. Deze faciliteit betreft een gecommiteerde rekening courant faciliteit van in totaal € 60 miljoen en een garantiefaciliteit van € 200 miljoen (ultimo 2017 is hierop € 89,0 miljoen getrokken). Als zekerheid is aan het banksyndicaat een eerste en tweede hypotheek verstrekt op gebouwen en gronden voor een bedrag van € 26,1 miljoen en zijn zekerheden verstrekt, waarvan de handelsvorderingen de belangrijkste zijn.

Gedurende 2017 is van voornoemde rekening courant faciliteit geen gebruik gemaakt.

Voor de bankfaciliteiten gelden ratio's ten aanzien van solvabiliteit, leverage en interest coverage. Ultimo 2017 voldoet Dura Vermeer Groep NV aan deze ratio's.

Daarnaast hebben twee borgmaatschappijen voor een totaalbedrag van € 95 miljoen aan garantiefaciliteiten verstrekt (2016: € 87 miljoen). Ultimo 2017 is hierop € 31 miljoen getrokken.

(7) Kortlopende schulden	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Kortlopend deel langlopende schulden	1.744	1.057
Kredietinstellingen	7.288	10.685
Onderhanden werken (8)	9.730	16.104
Leveranciers en handelskredieten	107.312	121.497
Schulden aan niet-geconsolideerde deelnemingen	2.227	3.820
Belastingen en premies sociale verzekeringen	24.744	20.353
Nog te ontvangen facturen inzake werken	69.242	52.181
Vakantiegelden en niet opgenomen vakantiedagen	10.099	9.461
Kortlopende deel van de voorzieningen	3.615	3.347
Vooruitgefactureerde bedragen	0	3.283
Overige schulden en overlopende passiva	23.133	26.357
	<u>259.134</u>	<u>268.145</u>

Onder de kortlopende schulden zijn geen schulden opgenomen met een looptijd langer dan een jaar.

De schulden aan kredietinstellingen betreffen projectfinancieringen inzake specifieke projecten, veelal in combinatieverband met derden waarbij de looptijd van de financieringen samenvalt met de verkoop van het project. Het rentepercentage is gerelateerd aan het 1-maands Euribor verhoogd met de opslag die varieert tussen 2,6% en 3,25%.

(8) Onderhanden werken

Directe kosten, vermeerderd met een opslag voor algemene kosten en een naar rato van de voortgang bepaald gedeelte van de verwachte winst, vermindert met voorziene verliezen

	-971.174	-865.644
Af: Termijnen van opdrachtgevers	980.904	881.748
Saldo	<u>9.730</u>	<u>16.104</u>

Het saldo van kosten minus termijnen is naar wijze van verwerving als volgt te verdelen:

- Werken in opdracht van derden inclusief PPS-opdrachten	62.283	39.000
- Projecten uit eigen ontwikkeling	-52.553	-22.896
	<u>9.730</u>	<u>16.104</u>

Het saldo van het onderhanden werk ultimo 2017 bestaat voor € 99,9 miljoen (2016: € 105,1 miljoen) uit werken met een positief saldo en voor € 109,6 miljoen (2016: € 121,2 miljoen) uit werken met een negatief saldo.

Een positief saldo ontstaat indien de directe kosten, vermeerderd met een opslag voor algemene kosten en een naar rato van de voortgang bepaald gedeelte van de verwachte winst, verminderd met voorziene verliezen groter zijn dan de gedeclareerde termijnen. Een negatief saldo ontstaat indien de directe kosten, vermeerderd met een opslag voor algemene kosten en een naar rato van de voortgang bepaald gedeelte van de verwachte winst, verminderd met voorziene verliezen kleiner zijn dan de gedeclareerde termijnen.

De werkvoorraad bedraagt per 31 december 2017 € 1.846 miljoen (2016: € 1.631 miljoen).

(9) Langlopende schulden	31-12-2017	31-12-2016
Langlopende schulden	<u>7.900</u>	<u>9.767</u>

De langlopende schulden betreffen een 3-tal leningen.

Een PPS-financiering, op balansdatum € 2,3 miljoen groot. Deze lening betreft het aandeel van Dura Vermeer Groep NV in de aanleg van de N31 (Waldwei.com BV). De resterende looptijd van de lening bedraagt 4 jaar. De jaarlijkse aflossingsverplichting bedraagt € 0,6 miljoen en is onder de kortlopende schulden opgenomen. De rente is gerelateerd aan het 3-maands EURIBOR met een opslag van 0,85%.

Een non-recourse project financiering, op balansdatum € 5,4 miljoen groot. Deze lening betreft het aandeel van Dura Vermeer Groep NV in de non-recourse financiering van een locatie welke onder de materiele vaste activa als 'niet dienstbaar aan het productieproces' is gepresenteerd. Op de locatie is een eerste recht van hypotheek verstrekt. De lening heeft een maximale looptijd tot en met 2020. De jaarlijkse aflossing bedraagt € 0,5 miljoen en is onder de kortlopende schulden opgenomen. De rente is gerelateerd aan het 3-maands EURIBOR met een opslag van 2,80%.

(10) Voorzieningen	1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2017
Latente belastingverplichtingen	1.819	-	-599	-	1.220
Garantieverbindingen	6.757	4.465	-2.751	-1.445	7.026
Personeelsgerelateerde voorzieningen	5.333	757	-339	-27	5.724
	<u>13.909</u>	<u>5.222</u>	<u>-3.689</u>	<u>-1.472</u>	<u>13.970</u>

Voorziening latente belastingverplichtingen

De voorziening voor latente belastingverplichtingen vloeit voort uit verschillen tussen de bedrijfs-economische en fiscale waardering van activa en passiva, voor zover deze verschillen in de toekomst in de belastingheffing zullen worden betrokken. De voorziening heeft een langlopend karakter.

Voorziening garantieverplichtingen

De voorziening inzake garantieverplichtingen heeft betrekking op mogelijke verplichtingen ter zake van opgeleverde werken. De voorziening heeft een langlopend karakter. Het kortlopende deel van de voorziening bedraagt € 2,7 miljoen (2016: € 3,0 miljoen) en is onder de kortlopende schulden (7) opgenomen.

Personeelsgerelateerde voorzieningen

De voorziening is bestemd voor jubileumuitkeringen. Bij de berekening van de voorziening voor jubileumuitkeringen is rekening gehouden met toekomstige salarisstijgingen van 2,0% (2016: 2,0%). De disconteringsvoet bedraagt 1,6% (1 januari 2016: 1,3%). De voorziening heeft een langlopend karakter.

(11) Eigen vermogen

Voor een toelichting op deze post wordt verwezen naar de toelichting op de enkelvoudige balans.

(12) Financiële instrumenten

Algemeen

Dura Vermeer Groep NV maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten die de vennootschap blootstellen aan markt- of kredietrisico's. Het betreft financiële instrumenten die in de balans zijn opgenomen.

De vennootschap maakt geen gebruik van valutatermijncontracten en/of valutaopties en handelt niet in deze financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet-nakomen door een tegenpartij van aan de vennootschap verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financieel verlies indien een afnemer de aangegane contractuele verplichting niet nakomt. De onderneming loopt kredietrisico over leningen en vorderingen opgenomen onder financiële vaste activa, handels- en overige vorderingen en liquide middelen. Het totaal bedrag (€ 269,8 miljoen) van deze vorderingen is verspreid over circa 1.250 afnemers. Derhalve wordt de blootstelling aan kredietrisico van de onderneming hoofdzakelijk bepaald door de individuele kenmerken van de afzonderlijke afnemers en niet door de concentratie op een beperkt aantal afnemers. Daarnaast houdt het management ook rekening met de demografische aspecten van het klantenbestand, waaronder het risico op wanbetaling in de sector waarin de afnemers actief zijn, aangezien deze factor van invloed is op het kredietrisico.

Als onderdeel van het door de directie geformuleerde kredietbeleid wordt iedere nieuwe klant afzonderlijk op kredietwaardigheid beoordeeld voordat de betalings- en leveringsvoorwaarden van de Dura Vermeer worden aangeboden. In die beoordeling worden, indien voorhanden, externe kredietbeoordelingen meegenomen en in sommige gevallen ook bankreferenties.

De handelsdebiteuren bevatten geen belangrijke concentratie van vorderingen in bepaalde marktsectoren.

De liquide middelen van de onderneming zijn ondergebracht bij diverse banken. Het kredietrisico is beperkt, door de keuze van de onderneming om met vooraanstaande banken zaken te doen.

De nominale waarde van de financiële bezittingen waarover kredietrisico wordt gelopen, is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Leningen en vorderingen financiële vaste activa	7.263	9.089
Vorderingen en overlopende activa	200.266	194.754
Liquide middelen	62.876	61.611
	<u>270.405</u>	<u>265.454</u>

Renterisico en kasstroomrisico

De onderneming loopt renterisico over de rentedragende vorderingen en schulden. Voor vorderingen en schulden met variabel rentende renteafspraken loopt de onderneming risico ten aanzien van toekomstige kasstromen en met betrekking tot vastrentende leningen reële waarde risico. De rentegevoeligheid over de rentedragende vorderingen en schulden is gezien de omvang van de rentedragende vorderingen en schulden gering. Derhalve heeft de onderneming geen afgeleide rente-instrumenten afgesloten.

Liquiditeitsrisico

De onderneming bewaakt de liquiditeitspositie door middel van opvolgende liquiditeitsbegrotingen. Het management ziet erop toe dat voor de onderneming steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan de verplichtingen te kunnen voldoen en dat tevens voldoende financiële ruimte onder de beschikbare faciliteiten beschikbaar blijft om steeds binnen het gestelde financieringsconvenant te blijven.

De niet contant gemaakte betalingsverplichtingen per 31 december 2017 zijn als volgt naar de uitgaande geldstroom per jaar te specificeren:

	<u>2018</u>	<u>2019</u>	<u>2020</u>	<u>2023</u>	<u>Totaal</u>
			<u>-2022</u>	<u>en verder</u>	
Langlopende schulden, inclusief kortlopend deel	1.744	1.368	1.302	5.230	9.644
Kortlopende schulden exclusief kredietinstellingen, kortlopend deel langlopende schulden en onderhanden werk	240.372	-	-	-	240.372
Kredietinstellingen	6.680	304	304	-	7.288
Huurverplichtingen	6.000	5.700	8.200	3.100	23.000
Leaseverplichtingen	8.756	6.880	8.275	-	23.911
	<u>263.552</u>	<u>14.252</u>	<u>18.081</u>	<u>8.330</u>	<u>304.215</u>

De niet contant gemaakte financiële bezittingen per 31 december 2017 zijn als volgt naar jaar te specificeren:

	2018	2019	2020 -2022	2023 en verder	Totaal
Leningen financiële vaste activa	276	191	381	3.660	4.508
Vorderingen financiële vaste activa	612	612	1.531	-	2.755
Vorderingen en overlopende activa	200.266	-	-	-	200.266
Liquide middelen	62.876	-	-	-	62.876
	264.030	803	1.912	3.660	270.405

Om fluctuaties tussen de jaarlijkse betalingsverplichtingen en financiële bezittingen op te vangen, beschikt de onderneming over een gecommiteerde rekening courant faciliteit van € 60 miljoen. Deze faciliteit is op 18 november 2016 met 3 banken afgesloten voor een periode van drie jaar plus een verlengingsoptie van tweemaal één jaar (maximaal tot eind 2021).

Reële waarde

De reële waarde van de meeste in de balans verantwoorde financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en schulden, benadert de boekwaarde ervan.

Marktrisico

Marktrisico betreft het risico dat de inkomsten van de onderneming of waarde van de financiële instrumenten nadelig worden beïnvloed door veranderingen van marktprijzen. Het betreft dan de verandering van de marktprijs van grond- en hulpstoffen en uitbestede werk in de periode tussen het offertetraject en de uitvoeringsfase. Het voorgenoemde risico wordt gemitigeerd door de onderneming door: (1) het incorporeren van een indexatieregeling in de overeenkomst bij grote langlopende projecten en/of, wanneer dit niet mogelijk is, (2) het vroegtijdig vastleggen van prijzen en voorwaarden bij leveranciers en onderaannemers.

(13) Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Door Dura Vermeer zijn ultimo 2017 ten behoeve van opdrachtgevers via kredietinstellingen en borgmaatschappijen garanties gesteld tot een bedrag van € 120,2 miljoen (ultimo 2016: € 152,3 miljoen). Dura Vermeer is hoofdelijk aansprakelijk voor alle verplichtingen van vennootschappen onder firma (project-combinaties) waarin zij participeert. De totale omvang van deze verplichtingen bedraagt, exclusief bankgaranties, ultimo 2017 € 259 miljoen (2016: € 229 miljoen). Het aandeel van Dura Vermeer bedraagt hierin € 109 miljoen (2016: € 98 miljoen) en is in de geconsolideerde balans verwerkt.

Door Dura Vermeer worden bedrijfsterreinen en -gebouwen gehuurd. De voor 2018 verschuldigde huurpenningen bedragen € 6,0 miljoen. De looptijd van de huurverplichtingen varieert van 1 tot 10 jaar. De in 2018 verschuldigde termijnen uit hoofde van operationele leasecontracten (voor auto's en rollend materieel) bedragen in totaal circa € 8,8 miljoen (2017: circa € 8,5 miljoen). De gemiddelde resterende looptijd van de leasecontracten is 2,5 jaar. Ultimo 2017 heeft Dura Vermeer Groep verplichtingen tot aankoop van gronden tot een bedrag van maximaal € 7,4 miljoen (2016: € 10,0 miljoen).

Het merendeel van de geconsolideerde deelnemingen maakt voor de heffing van de vennootschapsbelasting en omzetbelasting deel uit van de fiscale eenheid Dura Vermeer Groep NV en zijn uit dien hoofde hoofdelijk aansprakelijk voor eventuele belastingschulden van de tot de fiscale eenheid behorende ondernemingen. Voor een volledig overzicht van de tot de fiscale eenheid behorende deelnemingen van Dura Vermeer Groep NV verwijzen wij naar de bij de Kamer van Koophandel gedeponeerde lijst.

TOELICHTING OP GECONSOLIDEERDE WINST- EN VERLIESREKENING

(14) Bedrijfsopbrengsten

2017

2016

De bedrijfsopbrengsten worden geheel in Nederland gerealiseerd. De verdeling naar soort activiteiten is als volgt (x € 1 miljoen):

Woningbouw	478	376
Utiliteitsbouw	234	295
Infrastructuur	448	448
Advies en overige	23	26
	<u>1.183</u>	<u>1.145</u>

(15) Sociale lasten en pensioenlasten

De samenstelling is als volgt:

Sociale lasten	23.368	22.138
Pensioenlasten	14.622	14.477
	<u>37.990</u>	<u>36.615</u>

45

Het gemiddeld aantal werknemers in 2017 bedroeg 2.515 FTE (2016: 2.423 FTE), allen werkzaam in Nederland, en is als volgt in te delen:

- Bouwplaatsmedewerkers	637	719
- Uitvoerende, technische en administratieve medewerkers	1.878	1.704
	<u>2.515</u>	<u>2.423</u>

(16) Overige bedrijfskosten

In de overige bedrijfskosten is de mutatie van de voorziening dubieuze debiteuren van € 0,2 miljoen opgenomen. In 2016 was sprake van een incidenteel hogere last als gevolg van de verkoop van Dura Vermeer Ondergrondse Infra B.V.

(17) Belastingen

De belasting wordt berekend over het commerciële resultaat, rekening houdend met de mutatie in de voorziening voor latente belastingverplichtingen, met niet belastbare of aftrekbare bedragen en met andere fiscale faciliteiten. Het toepasselijk tarief bedraagt 25%.

	2017	2016
De samenstelling van de belastinglast is als volgt:		
Belastinglast/-bate boekjaar fiscale eenheid	-4.992	-2.588
Belastinglast boekjaar niet fiscale eenheid	-474	-451
	<u>-5.466</u>	<u>-3.039</u>

Het resultaat van de fiscale eenheid van Dura Vermeer Groep NV over 2017 is positief.

	2017		2016
De samenstelling van belastinglast en -bate is als volgt:			
Resultaat vóór belastingen	20.894		10.015
Belastinglast op basis van toepasselijk belastingtarief	-5.224 (25%)		-2.504 (25%)
Afwijkend belastingeffect:			
Bate uit voorgaande jaren	10 (0%)		250 (-3%)
Belastinglast over niet aftrekbare kosten	-252 (1%)		-785 (8%)
	<u>-5.466 (26%)</u>		<u>-3.039 (30%)</u>

(18) Transacties met verbonden partijen

Van transacties met verbonden partijen is sprake wanneer een relatie bestaat tussen de onderneming en een natuurlijk persoon of entiteit die verbonden is met de onderneming.

In de normale bedrijfsactiviteiten koopt en verkoopt de onderneming goederen en diensten van en aan verschillende verbonden partijen waarin de onderneming een belang bezit. Deze transacties worden op zakelijke grondslag uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met die van transacties met derden.

(19) Honoraria van de accountant

De volgende honoraria van KPMG Accountants N.V., betrekking hebbend op het onderzoek van de jaarrekening over het boekjaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, zijn ten laste gebracht van de onderneming, haar dochtermaatschappijen en andere maatschappijen die zij consolideert, een en ander zoals bedoeld in artikel 2:382a lid 1 en 2 BW.

(x € 1.000)	2017	2016
Onderzoek van de jaarrekening	625	585
Andere controleopdrachten	17	15
Adviesdiensten op fiscaal terrein	135	117
	<u>777</u>	<u>717</u>

(20) Gebeurtenissen na balansdatum

Er is geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum.

ENKELVOUDIGE BALANS

(vóór resultaatbestemming / x € 1.000)

	Noot	31-12-2017	31-12-2016
Vaste activa			
Materiële vaste activa	[21]	7.551	7.329
Financiële vaste activa	[22]	127.903	118.720
		135.454	126.049
Vlottende activa			
Vorderingen en overlopende activa	[23]	38.347	43.934
Liquide middelen		19.577	17.068
		57.924	61.002
Kortlopende schulden			
Saldo vlottende activa min kortlopende schulden	[24]	63.085	70.596
		-5.161	-9.594
Activa min kortlopende schulden		130.293	116.455
Voorzieningen			
	[25]	1.384	1.969
Eigen vermogen			
Geplaatst aandelenkapitaal	[26]	1.923	1.923
Agioreserve		32.178	32.178
Wettelijke reserve		10.600	10.950
Overige reserves		67.085	60.291
Onverdeeld resultaat		17.123	9.144
		128.909	114.486
		130.293	116.455

ENKELVOUDIGE WINST- EN VERLIESREKENING

(x € 1.000)	2017	2016
Enkelvoudig resultaat over het verslagjaar exclusief resultaat uit deelnemingen	-613	-608
Resultaat deelnemingen	17.736	9.752
Resultaat na belastingen	17.123	9.144

GRONDSLAGEN VOOR DE ENKELVOUDIGE JAARREKENING

Algemeen

De enkelvoudige jaarrekening maakt deel uit van de jaarrekening 2017 van de onderneming. Ten aanzien van de enkelvoudige winst-en-verliesrekening van de onderneming is gebruikgemaakt van de vrijstelling ingevolge artikel 2:402 BW.

De grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde balans en winst- en verliesrekening, met uitzondering van het volgende:

Financiële instrumenten

In de enkelvoudige jaarrekening worden financiële instrumenten gepresenteerd op basis van de juridische vorm.

Resultaat deelnemingen

Het aandeel in het resultaat van deelnemingen waarin wordt deelgenomen omvat het aandeel van de onderneming in de resultaten van deze deelnemingen. Resultaten op transacties, waarbij overdracht van activa en passiva tussen de onderneming en haar deelnemingen en tussen deelnemingen onderling heeft plaatsgevonden, zijn niet verwerkt voor zover deze als niet gerealiseerd kunnen worden beschouwd.

Financiële vaste activa

De deelnemingen in groepsmaatschappijen worden gewaardeerd tegen netto vermogenswaarde.

TOELICHTING OP DE ENKELVOUDIGE BALANS EN WINST- EN VERLIESREKENING

(x € 1.000)

(21) Materiële vaste activa	Andere vaste bedrijfs- middelen	Totaal
Stand per 1 januari 2017		
Aanschaffingskosten	21.215	21.215
Cumulatieve afschrijvingen	-13.886	-13.886
Boekwaarde	<u>7.329</u>	<u>7.329</u>
Mutaties:		
Investeringen	3.029	3.029
Desinvesteringen	-864	-864
Afschrijvingen	-1.943	-1.943
Totaal mutaties	<u>222</u>	<u>222</u>
Stand per 31 december 2017		
Aanschaffingskosten	23.380	23.380
Cumulatieve afschrijvingen	-15.829	-15.829
Boekwaarde	<u>7.551</u>	<u>7.551</u>

(22) Financiële vaste activa

	Deelnemingen	Latente belasting vordering	Totaal
Stand per 1 januari 2017	117.131	1.589	118.720
Aandeel in resultaten	17.736	-	17.736
Ontvangen dividenden	-12.660	-	-12.660
Investeringen	3.001	-	3.001
Desinvesteringen	-7	-	-7
Overige mutaties	2.702	-1.589	1.113
Stand per 31 december 2017	127.903	0	127.903

Voor een toelichting op de actieve belastinglatentie wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

Met inachtneming van de betreffende wettelijke voorschriften wordt een lijst van de geconsolideerde en niet-geconsolideerde deelnemingen alsmede van de belangrijkste aannemingscombinaties en andere samenwerkingsverbanden ter inzage gelegd bij de Kamer van Koophandel. In dit overzicht wordt tevens aangegeven voor welke vennootschappen een aansprakelijkheidsverklaring ex BW 2: 403 is afgegeven.

51

	31-12-2017	31-12-2016
(23) Vorderingen en overlopende activa		
Vorderingen op groepsmaatschappijen	30.801	37.935
Overige vorderingen en overlopende activa	7.546	5.999
	38.347	43.934

Er zijn geen vorderingen en overlopende activa opgenomen met een looptijd langer dan een jaar.

	31-12-2017	31-12-2016
(24) Kortlopende schulden		
Leveranciers en handelskredieten	1.760	541
Belastingen en sociale premies	6.865	4.448
Schulden aan groepsmaatschappijen	45.838	56.904
Overige schulden en overlopende passiva	8.622	8.703
	63.085	70.596

Er zijn geen kortlopende schulden opgenomen met een looptijd langer dan een jaar.

(25) Voorzeningen	1-1-2017	Toevoeging	Onttrekking	Vrijval	31-12-2017
Latente belastingverplichtingen	1.803	-	-599	-	1.204
Personeelsgerelateerde voorzieningen	166	52	-38	-	180
	1.969	52	-637	-	1.384

De voorzieningen zijn naar hun aard in belangrijke mate als langlopend te beschouwen.

Voor een toelichting op de voorzieningen wordt verwezen naar de toelichting op de geconsolideerde balans.

(26) Eigen vermogen

Het maatschappelijk kapitaal van de vennootschap bedraagt € 9,0 miljoen, verdeeld in 1.800.000 gewone aandelen van € 5,00. Per 31 december 2017 zijn geplaatst 384.517 gewone aandelen.

	Stand 1 januari	Winst- verdeling	Mutaties	Stand 31 december
2017				
Gepaatst aandelenkapitaal	1.923	-	-	1.923
Agioreserve	32.178	-	-	32.178
Wettelijke reserve	10.950	-	-350	10.600
Overige reserves	60.291	6.444	350	67.085
Onverdeeld resultaat	9.144	-9.144	17.123	17.123
Totaal 2017	114.486	-2.700	17.123	128.909

	Stand 1 januari	Winst- verdeling	Mutaties	Stand 31 december
2016				
Gepaatst aandelenkapitaal	1.923	-	-	1.923
Agioreserve	32.178	-	-	32.178
Wettelijke reserve	11.200	-	-250	10.950
Overige reserves	56.440	3.601	250	60.291
Onverdeeld resultaat	3.601	-3.601	9.144	9.144
Totaal 2016	105.342	-	9.144	114.486

53

Het volledige bedrag van de agioreserve is fiscaal erkend als gestort kapitaal.

De wettelijke reserve betreft de ingehouden winsten van deelnemingen, waarvan de vennootschap niet zonder medewerking van derden de uitkering kan bewerkstelligen. De mutatie in het verslagjaar bedroeg € 0,4 miljoen welke ten gunste is gekomen van de overige reserves.

Van het onverdeelde resultaat ad € 9,1 miljoen over 2016 is € 2,7 miljoen uitgekeerd als dividend. Het resterende deel, € 6,4 miljoen, is toegevoegd aan de overige reserves.

Het resultaat van € 17,1 miljoen over 2017 is verwerkt in de post onverdeeld resultaat.

Voorgesteld wordt een bedrag van € 5,1 miljoen uit te keren als dividend en het restant, groot € 12,0 miljoen, toe te voegen aan de overige reserves.

Bezoldiging bestuurders en commissarissen

In de lonen, salarissen en sociale lasten zijn bezoldigingen van bestuurders en gewezen bestuurders begrepen tot een bedrag van € 2.776.363 (2016: € 1.995.261).

De bezoldiging van commissarissen bedroeg in het verslagjaar € 176.500 (2016: € 148.000).

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Behalve de niet in de balans opgenomen verplichtingen, toegelicht bij de geconsolideerde balans, heeft de vennootschap zich voor het merendeel van haar dochtermaatschappijen hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor alle uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden. Hiervoor wordt verwezen naar het bij de Kamer van Koophandel gedeponeerde overzicht.

Rotterdam, 20 maart 2018

Raad van Commissarissen

J.M.A. van der Lof, voorzitter
M.W. van Sluis, vice-voorzitter
P.S. Overmars
D. van Well
B. Vree

Raad van Bestuur

J. Dura, voorzitter
L.H. Barg, CFO
R.P.C. Dielwart
T. Winter

OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering van Dura Vermeer Groep NV

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Dura Vermeer Groep NV (hierna 'de vennootschap') te Rotterdam (hierna 'de jaarrekening') gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de betreffende jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Dura Vermeer Groep NV per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2017;
- de geconsolideerde en enkelvoudige winst-en verliesrekening over 2017; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de vennootschap zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord van de voorzitter van de Raad van Bestuur;
- Dura Vermeer in het kort;
- Bestuur Dura Vermeer Groep NV;
- Het verslag van de Raad van Bestuur;
- Het bericht van de Raad van Commissarissen;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle van de jaarrekening of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de Raad van Bestuur en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude. Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening. De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor

het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Raad van Bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de Raad van Bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen

controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de/het vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring de aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vennootschap haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 20 maart 2018

KPMG Accountants N.V.

J. van Delden RA

WINSTBESTEMMING

Statutaire bepalingen

Volgens artikel 42 lid 1 van de statuten van de vennootschap staat de winst ter vrije beschikking van de algemene vergadering.

DURA VERMEER GROEP NV

Dura Vermeer Groep NV
Rotterdam Airportplein 21
3045 AP Rotterdam
Postbus 11267
3004 EG Rotterdam
T (010) 280 87 00

info@duravermeer.nl

> DURAVERMEER.NL